

IX. ÉVFOLYAM
11. SZÁM
ROMA LAP
2001. NOVEMBER
ÁRA: 98 FT

HOSSZÚ ÚT

LD
„LUNGO DROM”

P OSTA FORDULT V AL

Tisztelt Szerkesztőség!

Településünkön igen nagy számban élnek cigány származású lakosok, ezért a települési önkormányzat fennállása óta cigány kisebbségi önkormányzat is működik városunkban. Szerény költségvetésünkől minden évben számos támogatást ajánlunk fel, segítve ezzel a romák megélhetését, esélyegyenlőségük növelését. Az idei költségvetési évben is támogattuk a helyi napközi otthonos óvodát, esti tagozatú roma gimnázium működését kezdeményeztük, mely a nagy érdeklődés eredményeként sikeresen

beindult. Támogattuk a roma gyerekek nyári táborozását, segítséget nyújtottunk fogyatékosok részére szervezett fesztiválon való részvételen. A szociálisan rászorult családok számára élelmiszer és ruhacsomagot osztottunk, illetve vetőmagcsomagot azok számára, akik saját kertjükben kívánják megtermelni a létfenntartáshoz szükséges zöldségféléket. A Mikulás és a Karácsony közeledtével szerény ajándékcsomagokat készítünk azok számára, akik nehéz anyagi körülményeik miatt nem érzékelik az ünnep melegét, meghittségét.

Minden évben pályázatok útján próbáljuk költségvetésünket kiegészíteni, illetve együttműködésünket ajánljuk fel azokban a települési önkormányzati pályázatokban, melyek a romák előbbrejutását tűzik ki célul, és az integrálódásra törekszenek.

Az előző évek tükrében, a későbbiekben is törekedik kisebbségi önkormányzatunk arra, hogy a romák élethelyzetét javítsa, és segítse a társadalomba való beilleszkedésüket.

Nagyecséd, 2001. október 30.

Tóth Áron elnök

Köztudott, hogy a cigány kisebbségi önkormányzatok nem segíyezhetnek. De a mai szűkös anyagi megélhetés mellett sajnos egyre több az olyan család közösségünkben, ahol beteg gyerek van. Nem tudják a gyógyszert kiváltani, vagy esetenként vizsgálatra vinni a gyermeket. Ezért szeretnénk pénzügyi gyűjtéssel támogatást nyújtani a rászoruló beteg gyermekeknek.

Kérünk minden megértő Cigány Kisebbségi Önkormányzatot, **Segítsen, hogy Segíteni tudjunk!**

Adományukhoz csekket Rudabánya Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Gvadányi J. út 50. száma alatt lehet kérni, vagy a 06-48/353-149-es telefonszámon.

Segítő támogatásukat előre is köszönjük!

Rudabánya, 2001. november 6.

Kiss József CKÖ elnöke

Címlapon: Pálfi Elvira felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954
e-mail: lungodrom@axelero.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botosné Kóté Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Lukács Ilona, Pálfi Elvira, Rácz Lajos

Felölös kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRO STÚDIÓ Nyomdaipari Egyéni Cég

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Szerkesztőségünk

a mientől eltérő véleményt is közli.

A leveleket esetenként rövidítve, szerkesztett formában adjuk közre.

Felhívás! Tisztelt Képviselő Társaim!

Rudabánya Cigány Kisebbségi Önkormányzat Képviselő-testülete az alábbi felhívást teszi közzé.

Kérjük az országban működő valamennyi Cigány Kisebbségi Önkormányzatot és cigány szervezetet, hogy a „Segítség a beteg cigány gyermekeknek” 11734152-15348142-02130000 számú bankszámlára csak ezer forintot fizessen be!

Medve Gáborné mikóházi lakos vagyok és az itt élő cigány lakosok nevében írok önöknek. Mikóháza B-A-Z megyei kistérség, ahol 55 fő tartozik a roma kisebbséghez. A legtöbben jövedelem pótló támogatásból és minimális nyugdíjból élünk, pontosabban csak tengődünk. Az önkormányzattól támogatást nem kapunk, munkalehetőség pedig nincs. Helyzetünk teljesen kilátástalan. Sokan éheznek, még a napi betevőre sem jut. Gyermekeink cipő, kabát nélkül indulnak a télnek és még a melegekről sem tudunk gondoskodni, mert tüzelő hiányában ez lehetetlen. Kérem önöket és mindenkit aki olvassa a lapot, segítsenek rajtunk! A segítséget bármilyen formában szívesen fogadjuk, legyen az ruha, tüzelő vagy esetleg pénz.

Megértésüket köszönöm és remélem kétségbeesett kiáltásunk nem talál süket fülekre.

Tisztelettel Medve Gáborné

Mikóháza, Petőfi S. út 32. 3989.

Romák vokszai nem lecsókolbászért

Reális és azonos politikai megállásra vall **Jan Marius Wiersmának**, az Európai Unióban az Európai Szocialista Párt holland alelnökének és **Farkas Flóriánnak**, az Országos Cigány Önkormányzat elnökének az elmúlt hetekben tett nyilatkozata a kontinens roma kisebbségek helyzetének javításáról.

Teljes a nézetazonosság a roma ügy egyik sarkalatos kérdésében. A holland alelnök az Európai Bizottságban Cigányügyi Tárca létesítését javasolja. Hangsúlyozza: „Sürgősen kontinentális cselekvési programot kell indítani. **Farkas Flórián** a Dávid Ibolya igazságügyi miniszterasszony által kezdeményezett értelmiségiek egy részével rendezett második fórumon felszólalásában azt sürgette, hogy a kormánynak is legyenek roma tagjai és létre kellene hozni egy cigány integrációs hivatalt.

A holland politikus keményen fogalmazott. Mint mondta, „felesleges addig papolni az európai értékekről és a sokszínűségről, amíg egy kisebbség ilyen méltatlan körülmények között él és kevés esélye van a felzárkózásra. Márpedig közös, folyamatos nyomás nélkül a nemzeti hatóságok (kormányok szerk.) „nem kapkodják el az érdemi lépéseket”. A magyarországi roma politikai gyakorlat ezt visszaigazolja. Az Országos Cigány Önkormányzat, s annak elnöksége tudja, tapasztalja, milyen közel harcot kellett/vinni azért a középtávú roma programért, amely érdemi átdolgozás és elfogadás után kilendítené az idő, a megítélés, a gondolkodás és főleg a cselekvés kerekét, s végül, a hiányolt érdemi intézkedések sorozata követné a megvalósítást. Igaztalanok lennénk, ha elhallgatnánk a miniszterasszony által idézett eredményeket. Igaz, hogy az elmúlt tanévben 8 ezer, az idén már 12 ezer roma fiatal kapott iskolai ösztöndíjat. Ez azonban csepp a tengerben. S ha még azt is tudjuk, hogy ennek az összegnek egy részét nem a roma fiatalok kapták, akkor nem is olyan szép a kép.

Nem hagyhatjuk szó nélkül: az oktatásügyi tárca elnézi, eltűri, hogy az ország általános iskoláinak jelentős részében a cigány diákok 20–70–80 százalékban ki-
rekesztődnek a normális oktatásból. Ez a szám Északkelet-Magyarországon megkö-

zelíti a 80 százalékot! Oly sokszor szóvá tettük ezt is, s figyelmeztettünk rá az Európai Unió, mégsem történt semmi. Mint abban sem, hogy roma politikusok is kapjanak helyet a különböző szintű döntéshozó testületekben, így a kormányban is.

Csak ingerlik a közvéleményt egyes politikusok, amikor meggondolatlanul dobálóznak súlyos milliikkal, amelyeket a cigányság felemelkedésére fordítottak. Jó lenne, ha igaz lenne! Ezért is hangsúlyozta Farkas Flórián: „Átláthatóbbá kell tenni a roma programokra szánt pénzek felhasználását, pontosabban megfogalmazni a közalapítványok feladatát.” Az Országos Cigány Önkormányzat és annak elnöke két ciklus óta kéri ezt, eredménytelenül. E célra közös intézményt is javasolt, eddig mindhiába. Már az említett javaslatok is eléggé indokoltá teszik, amit az Európa Szocialista Párt holland alelnöke és Farkas Flórián a cigányügyi tárca megalakításával kapcsolatban javasol. Egy Cigány Integrációs Hivatal megszületését még jobban indokolja az, hogy az a bizonyos sokat emlegetett 77-es törvényt nem a romákra szabták. Az jó és megfelel a hazai szlovák, német, bolgár, román, horvát stb. nemzeti kisebbségeknek, de a 600–800 ezres cigányságnak nem. Tegyük még hozzá: bár nem kizárt, de hangosan gondolkozva, miféle diszkrimináció érheti a Medencében élő, szlovák, német, szerb, stb. nemzetiségieket? Hasonlítsuk össze a cigánysággal! Vessük össze életvitelbeli, életmódbeli, különbözőségeiket is. Ég és föld különbség. Sajnos még a távlati elképzelésekben sincs prognosztizálva, hogy valami hasonló megvalósításán gondolkozná a politikai elit.

Fütitik már a választási kampány mozdonját. Nem kevés nagyra törő roma van, akit ennek a szele már megcsapott. No persze nem kevés azok száma sem, akik reménykednek, bíznak. Isten látja a lelkeket, drukkolok sikerükért. Csak hogy ennek nagyon kevés a realitása. Cigány pártok szövetsége címmel a Népszabadság október 24-i számában léptek a nyilvánosság elé. Önálló politikai erőként indulnak a választásokon. Valamennyi választó körzetben jelöltet akarnak állítani. Nem a bántás számdékával mondom: elhamarkodott döntésnek tartom. Csupán egyetlen kijelentésükre reagálok. Ez így szól: „A szövetség olyan

„új arcokat” keres, akik nem kötelezték el magukat egyik parlamenti pártnak sem és nem sározódtak be az elmúlt tíz évben.” Örülnek, ha találhatnak ilyeneket, s a választási küzdelmet sikerrel vívnák meg a nagy és kisebb pártokkal szemben. Ezt azonban utópiának tartom.

Tapasztalatokra alapozom. És bár meglehet költői túlzás, hogy a cigányság csiszolatlan gyémánként fog csillogni-villogni a 2002-es választásokon, annyit mégis megkockáztatok előre vetíteni, hogy kijózanodóban van a cigányság. Ráébredt sorstudatára s – mint az OCO elnöke is hangsúlyozta: „...azt a politikai erőt támogatja, amely valóban kész tenni a romák helyzetének javításáért...” Remélem felismerik a hamis prófétákat, akik mint a múltban, most is esetleg egy kiló lecsókolbásszal, néhány üveg konzervvel igyekeznek azoknak „kedveskedni”, akiknek a vokszai számítanak.

Bízom abban, hogy felismerik az ígéretőket, akik nem a szegénység ellen, a cigányságért kívánnak tenni, akik azon munkálkodnak, hogy tisztességes munkához, munkahelyhez juttassák a romákat, akik megszüntetnek mindenféle iskolai szegregációt, akik maguk is vallják: szükség van egy európai színvonalú diszkrimináció ellenes törvény megalkotására, azokat a politikai erőket fogadják bizalmukba, akik nem nézik le őket, akik kiállnak írott programjaikkal is(!) a cigányság, a kisebbségek parlamenti képviselői mellett, akik szükségesnek tartják egy cigány integrációs hivatal felállítását, azt, hogy a romák ott legyenek minden szinten a döntést hozó kormányzati hivatalokban, önkormányzatokban, testületekben, bizottságokban, s mindenhol, ahol róluk és értük szól a harang. Fontos célunk: azokban a testületekben, alapítványokban, ahol a cigányok ügyében történik voksolás, megfelelő arányban legyenek romák, s ők foglalják el a vezető posztokat egy részét is.

Én is vallom: ha ezeknek a céloknak a szellemében cselekednek és voksolnak, akkor valóban csillogni fognak a romák, mert politikai hitvallásukkal jó ügyet szolgálnak, azokat támogatják, akik a roma ügy iránt elkötelezettek, s győzhetnek.

Farkas Kálmán

Újfasisza rendezvény szlovákiában

● Félézer bőrfejű újfasisza részvételével rendezett koncertet szakítottak félbe a rendőrök egy Vágbesztercehez közeli faluban, Kosárfalván (Papradno). Az eseményre öt országból, Szlovéniából, Csehországból, Lengyelországból, Németországból, Magyarországról érkeztek bőrfejűek. (Nem elírás: Magyarországáról is!)

Elegendő Euró januárra

● Pedro Solbes az Európai Bizottság gazdasági és monetáris ügyekért felelős főbiztosa az „Euro 2002” című konferencián Budapesten elmondta, hogy az euróbankjegyekből több mint 11 milliárd darabot, értékéből 446 milliárdot gyártottak, s ez már akkora mennyiség, amely a január 1-jén bekövetkező teljes bevezetés szükségleteit képes lefedni.

Nostradamus jóslatai

● A New Yorki Világkereskedelmi Központ elleni támadásra utaló mondatokat véltek felfedezni sokan a XV. századi francia királyi orvos jövődöléseiben. Magyarázói szerint Nostradamus sok eseményt megjósolt a XX. és a XXI. századból. A két világháború, Sztálin, Hitler, a Kennedy-gyilkosság, az Öböl-háború után most az ő prófeciáinak beteljesülését látják a szeptember 11-i terrortámadásban is. Az eredeti jóslat, a 697. számú prófécia így hangzik: „A nagy víz másik oldalán alászáll két nagy madár, a királynő kinek keze tüzet tart, trónja vízből emelkedik, s látja amint a két őrdögi torony leomlik.”

Közlekedési koncepció

● A Közlekedési minisztérium 2015-ig szóló közlekedési koncepciója kiemelten kezeli a gyorsforgalmiút-hálózat, a vasúti törzshálózat, a repülőterek és a folyami kikötők, valamint a kombinált fuvarozás fejlesztését – mondta Fónagy János, Közlekedési és Vízügyi Miniszter az Európai Unió tagállamainak nagykövetei találkozáján.

Hagymatermés

● A Makói Központú Hagyma Terméktanács titkára Füleki László

tájékoztatása szerint az idei évre optimalizált 6500 hektáros területtel szemben csak 5436 hektáron termett vöröshagyma. A dughagymás és magról vetett vöröshagyma termés mennyisége ugyanakkor a meghatározott 142 500 tonnával szemben 147 ezer tonna. Tavaly 6300 hektáron az ideinél jóval kevesebb, 90 ezer tonna körüli termést takarítottak be a hagyomatermesztők.

Lakásügyi Minisztérium?

● A Társaság: A Lakásépítésért Szervezet azt javasolja, újra legyen hazánkban felelős Lakásügyi Minisztérium. A szervezet elismeri, hogy a kormány segítségével évek óta növekszik a kiadott építési engedélyek száma, ám hozzáteszi, ez még nem jelent valódi minőségi lakásszám-növekedést.

dasági feltételei biztosítottak, vége a parttalan rablásnak az egészségügyben.

Vatikáni Tanácskozás

● A harmadik évezred püspökének el kell szakadnia a földi javak élvezetétől, szegénységben kell szolgálnia az evangéliumot, mert csak így válhat hitelessé a világ szemében, amikor a rászorulókat veszi védelmébe, és felemeli szavát a fogyasztásközpontúság ellen – mondta II. János Pál azon a szent misén, amelyen megnyitotta a X. Rendes Püspöki Szinódust.

Botrány

● Óriási botrány, hogy romániai cigány gyerekeket Párizsban szexuálisan bántalmaznak, miközben egy francia pedofílt letartóztattak Ro-

Túlkínálat bevásárlóközpontból

● A Magyarországon működő 52 bevásárlóközpont és 40 hipermarket együttes alapterületét figyelembe véve túlkínálat jellemzi a piacot – hangzott el a GFK Piacutató Intézet által rendezett „A Bevásárlóközpontok és Hipermarketek terjeszkedésének hatásai” című konferencián.

A dohányzás ellen

● Többször és szigorúbb szemlélettel ellenőrzik a jövőben a dohányzásra kijelölt helyek létesítését a tisztiorvosi szolgálat munkatársai. Az Egészségügyi Miniszter annyira komolyan veszi a dohányzás elleni fellépést, hogy felszólította a tárca vezetőit: aki nem szokik le a dohányzásról, attól megválnak. Mikola István szerint a kórházak működésének gaz-

mániában, amiért egy 12 éves gyereket megerőszakolt, írja a ZIVA.

Aggódó szülők

● A közelmúltban nagy felháborodást keltett, hogy nem kapott vízumot egy amerikai latinfesztiválra a Romantic együttes. A roma pop együttes, (talán a hangos médiának köszönhetően) végül megkapta a vízumot az amerikai konzulátustól. Igaz először csak turistavízumot kapott a csapat, mellyel fellépést nem vállalhatott volna, ám később ez is rendeződött. Az együttes azonban mégsem utazott Amerikába. Szüleik aggodalma a terrortámadást követően a tetőfokára hágott, így úgy döntöttek maradnak. Pedig Győző szerint esélyük lett volna legalább egy díjra. Azért reméli, jövőre már minden akadály elhárul az útukból és elhozhatják valamelyik díjat a fesztiválról.

A lelket is gyógyítani kell

● *Debrecenben, a VII. Európai Szülészeti és Nőgyógyászati Pszichoszomatikus Szimpóziumon, Piet Nijs belga professzor azt hangsúlyozta, hogy a szakma kérdései az új évezredben újfajta megközelítést igényelnek. Megítélése szerint olyan specialistákra van szükség, akik a nőknek nem csak a testüket, hanem a lelküket is gyógyítják. A professzor szerint a jövőben egymásba fonódik a keleti bölcsesség a nyugati technológia.*

Féltestvérek

● Három zsiráfbébi született majdnem egyidőben különböző anyáktól, de közös apától a Marwell állatkertben. A zsiráfok állva szülnek, ami azt jelenti, hogy az újszülöttek kétnégyes magasságból zuhannak az anyaföldre. De

Három személyt őrizetbe vett a rendőrség, negyedik társukat még keresik. Az elkövetők vélt vagy valós sérelmeik miatt döntöttek úgy, hogy felgújtják Horváthék házát. Egyébként beismerő vallomásukban hangsúlyozták, hogy tettüket nem a romaellenesség motiválta. A városi rendőrkapitány szerint egy korábbi vita lehet az ügy előzménye.

Jogvédők bilincsben

● *Bilincsbe vert jogvédőket állított elő november 13-án este a VI-VII. kerületi kapitányságra a rendőrség. Az előállítottak között volt Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány elnöke, Havas Gábor, Ladányi János és Szalai Erzsébet szociológus. A jogvédők egy kilakoltatással fenyegetett roma családdal fejezték ki szolidaritásukat a VII. kerületi Garay utcában. A rendőrség*

gyakran a gyermekes házaspárok sem érzik szükségét, hogy törvényesítsék kapcsolatukat. A finn családok többnyire két gyermeket nevelnek...

Véget ért az idei közmunkaprogram

● Lezárultak a Szociális és Családügyi Minisztérium idei roma közmunkaprogramjai, melynek a munkanélküliség csökkentése, a romák életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítása volt a célja. Az elsősorban mezőgazdasági, környezetvédelmi munkát végzők regisztrált munkanélküli és aktív életkorú állás nélküli, szociális segélyben részesülők voltak. Részt vettek még útalapkesztésben, roma lakások felújításában, épületek bontásában és útkarbantartásban. A jövő évben a tárca egy milliárd forintot, a KVM 450 millió forintot kíván fordítani a programra.

Turistaállomás a Föld körül

● Három év múlva kozmikus turistaállomás keringhet a Föld körül – legalábbis, ha megvalósulnak a Mircorp amerikai vállalat és az orosz űrhivatal közös elképzelései. Az állomás, magántulajdonú üzleti vállalkozásként működne.

Nyilatkozzon a jelölt

● Az Országgyűlés emberi jogi bizottsága módosítana a kisebbségi önkormányzatok választásán. Az egyik lényeges motívum, hogy a kisebbségi önkormányzatok képviselőjelöltjeinek nyilatkoznuk kellene az adott kisebbséghez való tartozáshoz. A másik módosítás szerint a kisebbségi szavazást a helyhatósági választásokkal egy napon, de más helyszínen bonyolítanák le. További változás lenne, hogy az országos önkormányzatokat küldöttgyűlés választaná majd. A törvénymódosítást a német és a cigány önkormányzatok támogatják, a szerb és a görög vezetők ellenzik.

Összeállította:
Lukács Ilona

úgy tűnik, ez az impozáns méretű kezdőrúgás megadja számukra a kezdő sebességet, hiszen pár órán belül már saját lábán rohangálnak.

Ismét molotov

● Molotov-koktélt dobtak november 10-én hajnalban egy roma család házára Hatvanban. Hála a gyors oltásnak senki nem sérült meg a házban lakó négy felnőtt és két kisgyermek közül. A Horváth Zoltán otthonában alvók hajnali fél ötkor nagy robajra ébredtek. A házból kiszaladva észlelték, hogy ég az egyik ablak műanyag redőnye. Az épület ablaka betört, a redőny leégett, a homlokzati rész megperzselődött. A fal közelében megtalálták a gyúlékony anyaggal megtöltött műanyag flakont (molotov-koktélt). A házigazdák nem értik a történeteket, haragosaik nincsenek, a támadás előtt nem kaptak fenyegetést.

szerint akadályozták az intézkedés végrehajtását. Az előállításakor a család már nem tartózkodott a lakásban, a jogvédők az ingatlan lezárását próbálták megakadályozni. Horváth szerint szolidaritást vállalni nehéz helyzetben lévő embertársainkkal nem bűn, hanem kötelesség. A jogvédőket a késő esti órákban elengedték a rendőrségről, ahol figyelmeztetésben részesítették őket. Más következményekkel nem kell számolniuk. A roma polgárjogi alapítvány viszont pert kezdeményez a kilakoltatást szorgalmazó VII. kerületi önkormányzat ellen.

Élettársi kapcsolat

● A Finn fiatalok 28-30 éves koruk körül lépnek frigyre, korábban minden figyelmüket a tanulmányaikra és egy jól fizető állás megszerzésére összpontosítják. A Finnek között rendkívül népszerű az élettársi kapcsolat. Nagyon

Az Igazságügyi Minisztérium Antidiszkriminációs Ügyfélszolgálati Hálózata

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/A. paragrafus szerint a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés nélkül. A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

A hálózatban részt vevő ügyvédek és az OCÖ koordinátorai

Az elmúlt években a hazai cigányság életkörülményeinek, társadalmi helyzetének, jogbiztonságának javítása érdekében számos jogszabály és kormányzati intézkedés született meg. A konkrét programok a kormányzati, önkormányzati szervek, az Országos Cigány Önkormányzat és a civil szféra közös erőfeszítései révén valósulnak meg, és fejleszthetők a jövőben.

A tagadhatatlan eredmények ellenére a mindennapokban számos olyan probléma, konfliktus keletkezik, amely a kialakulás helyszínén nagy eséllyel orvosolható akkor, ha a cigányság számára is elérhetővé válnak az adott tevékenységre szakosodott szakemberek.

A nehézségeket tovább fokozza, hogy az információk nem, vagy csak részben jutnak el a

címzettekhez, illetve a cigány származású emberek számos helyzetben képtelenek eligazodni a hivatali útvesztőkben. Az esetek jelentős hányadában a jogok és kötelezettségek megfelelő ismerete már önmagában konfliktus-megelőző hatással bírhat.

Fenti tények ismeretében az Igazságügyi Minisztérium – az Országos Cigány Önkormányzat és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal együttműködésével – Antidiszkriminációs Ügyfélszolgálati Hálózatot hoz létre.

A hálózat célja egy olyan jogsegélyszolgálat kialakítása, ami kifejezetten azokra az ügyekre terjed ki, amelyekben az ügyfelet cigány származása miatt érte jogsérelem.

Az Igazságügyi Minisztérium tartós megbízási szerződést köt a Hálózatban működő ügyvédekkel. Ezen megbízási kiterjed jogi tanácsadásra, antidiszkriminációs ügyben perindításra, bíróság előtti képviseletre.

Az ügyvéd az ügyet saját szakmai meggyőződésének megfelelően látja el, megtéve valamennyi szükséges jogi lépést. Tevékenységében szakmai segítséget kap a Hálózat többi tagjától, és igény esetén a Hálózatot létrehozó szervektől.

A Hálózatban részt vevő ügyvédek 2001. október 15-től várják az ügyfeleket.

Mindegyik közreműködő ügyvéd több éves tapasztalattal és gyakorlatlallal rendelkezik, így leendő ügyfeleik joggal számíthatnak szak-szerű tanácsadásra, ügyintézésre.

Az ügyvéd az ügyfél számára a megbízásnak megfelelő szolgáltatást ingyenesen nyújtja, az ügyféltől semmilyen juttatást nem fogadhat el.

A konstrukcióban az Igazságügyi Minisztérium vállalja mind a Hálózat működtetésének (ügyvédi munkadíj), mind az esetleges perindításoknak a költségeit.

A Hálózat működésének áttekintése céljából az ügyvéd az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok figyelembevételével statisztikai adatokat gyűjt. Az adatok feldolgozása elősegítheti az antidiszkriminációs jogszabályok módosítását, megalkotását.

Reményeink szerint a Hálózat, illetve a már létező jogvédő rendszerek működésével a cigány származású állampolgárok gyors és hathatós segítséget kapnak az őket ért jogsérelmek orvoslásában.

Balról jobbra: Heizer Antal, a NEKH elnökhelyettese,
dr. Báthory János, a NEKH elnöke,
dr. Hende Csaba államtitkár és Farkas Flórián, az OCÖ elnöke

Igazságügyi Minisztérium
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal
Országos Cigány Önkormányzat

A hálózatban részt vevő ügyvédek

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Dr. Kiss Éva
3527 Miskolc, Széchenyi út 35.
Tel: 06 (46) 354-811

Dr. Főnyedi Béla
3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 5.
Tel: 06 (47) 322-955

Bács-Kiskun megye

Dr. Sente Zsolt
6400 Kiskunhalas, Tó u. 36.
Tel: 06 (77) 428-064, 423-612
Fax: 06 (77) 428-064

Baranya megye

Dr. Olt György
7700 Mohács, Kossuth u 51.
Tel: 06 (69) 510-315

Békés megye

Dr. Lipták András
5540 Szarvas, Arató Pál u. 1/1.
Tel: 06 (66) 216-004

Csongrád megye

Dr. Simonné Dr. Báron Zsuzsanna
6930 Makó, Kálvária u. 94.
Tel: 06 (62) 219-015

Fejér megye

Dr. Dobai Lajos
8000 Székesfehérvár, Bőrgyár út 2.
Tel: 06 (22) 313-463

Győr-Moson-Sopron megye

Dr. Karcagi-Mészáros Zsolt
9023 Győr, Hunyadi u. 13.
Tel./Fax: 06 (96) 442-968

Heves megye

Dr. Keindlné Dr. Patyi Zsuzsanna
3360 Heves, Arany J. út 15.
Tel: 06 (36) 545-155

Hajdú-Bihar megye

Dr. Jakab Tamás
4000 Debrecen, Pásti út 5/A.
Tel./Fax: 06 (52) 373-998

Komárom-Esztergom megye

Dr. Kiss Juhász István
2800 Tatabánya,
Ságvári E. u. 15.
Tel: 06 (34) 323-185

Pest megye

Dr. Molnár Iván
2740 Abony, Kossuth tér 1.
Tel: 06 (53) 360-135,
360-136/106 mellék
Fax: 06 (53) 360-064

Somogy megye

Dr. Kócsó József
7400 Kaposvár,
Szent Imre u. 14. 1/8.
Tel: 06 (82) 413-906

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Dr. Lőkös Eleonóra
4400 Nyíregyháza,
Hősök tere 9.
Tel: 06 (42) 407-468

Dr. Ferenczy Róbert
4600 Kisvárd,
Temesvári út 6.
Tel: 06 (45) 416-105

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Dr. Fancsali Ágnes
5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Tel: 06 (56) 420-110

Tolna megye

Dr. Sümegi Helga
7090 Tamási, Rácvölgy 7.
Tel: 06 (74) 474-977
Fax: 06 (74) 570-110

Nógrád megye

Dr. Farkas Imre
2660 Balassagyarmat,
Rákóczi fejedelem u 18.
Tel: 06 (35) 505-995
Fax: 06 (35) 300-782

Veszprém megye

Dr. Harcos Gábor
8200 Veszprém,
Szabadság tér 15.
Tel: 06 (88) 329-489

Zala megye

Dr. Németh György
8800 Nagykanizsa
Teleki u. 14.
Tel: 06 (93) 312-479

Vas megye

Dr. Kabay Gábor
9700 Szombathely,
Óperint u. 1.

Öllóval írtuk

Cigányügyi hivatal szerveződik

Roma Integrációs Hivatal felállítását tartja szükségesnek a Fidesz. A hivatal a magyarországi cigány kisebbség összetett problémáinak megoldását lenne hivatott elősegíteni - erről **Pokorni Zoltán**, a Fidesz elnöke beszélt szerdán újságíróknak, miután a Magyarországon akkreditált nagykövetek előtt bemutatta pártja A jövő elkezdődött című választási vitairatát. Pokorni szerint az Európai Bizottság legutóbbi, Magyarországról készített jelentése elismeri a hazai cigányság integrálására tett kormányzati intézkedéseket, azzal együtt, hogy a romák helyzete ma sem jó és megnyugtató.

A Fidesz elképzelése szerint a kizárólag a romák felzárkóztatására, integrálására szolgáló új hivatal a 2002-es választások után jöhetne létre a Szociális és Családügyi Minisztérium felügyelete alatt. A hivatal vehetné át a jelenleg is működő cigányügyi tárcaközi bizottság feladatát. Pokorni hangsúlyozta, azért van szükség új hivatalra, mert a cigányság több társadalmi problémával küszködik, többek közt egészségügyi, szociális, foglalkoztatási, oktatási, lakásgondjait kell kezelni.

Az új hivatal létrehozását **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke kezdeményezte, amikor roma értelmiségiek egy csoportja a közelmúltban találkozott **Dávid Ibolya** igazságügyi-miniszterrel. Farkas örömmel fogadta Pokorni bejelentését. Lapunknak elmondta, hogy a szociális minisztériummal kiváló az országos önkormányzat kapcsolata, ám - tette hozzá - nem biztos, hogy ennek a tárcának kellene felügyelnie az új hivatal tevékenységét. A részleteket tehát még tisztázni kell, de ettől függetlenül Farkas Flórián úgy ítélte meg, hogy „végre van egy olyan politikai erő, amely figyelembe veszi a romák javaslatait, és elmozdítja a cigányügyet a holtpontról”.

Népszabadság, 2001. november

Cz.G.-I.B.

Emlékezés a Holocaust cigány áldozataira

A nyíregyházi emlékműnél Helmecey László mondott beszédet

**„A világ legszörnyűbb rémtetteit 57 évvel ezelőtt hajtották végre, amikor az emberiség egyes csoportjai ellen a legborzalmasabb bűntettek sorozatát követték el. Végül életüket oltották ki csak azért, mert a másságot büntették, üldözendőnek tekintették.”
(Helmecey László)**

Az Országos Cigány Önkormányzat, a Cigány Önkormányzatok megyei Szövetsége, a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetsége, a Szabolcs-Szatmár-Bereg-Megyei Önkormányzat, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala és Cigány Önkormányzata, a Cigány Áldozatok Emlékművének Kuratóriuma, a Holocaust Cigány Áldozatainak Nyíregyháza Északi Temetőjében felállított emlékművénél az évforduló alkalmából megemlékezést és koszorúzást tartott október 19.-én délelőtt 10 órakor, amelyen a megye és a város vezetői, intézmények, hivatalok, iskolák képviselői, számos cigány önkormányzat rótt a kegyeletét. Az emlékezés előtt gyászzené szólt, a zenekar élén a 76. éves **Harmati Ernő** állt, aki korábban a nyíregyházi cigány önkormányzat elnöke volt.

Az emlékezés a Himnusz hangjaival vette kezdetét, majd **Poczkódi Ágnes** tanuló mondta el **Rostás Farkas György** Indiától hazáig című költeményét. A vészkorszakra emlékezők sokaságát **Farkas Tibor**, az Országos Ci-

gány Önkormányzat alelnöke köszöntötte. Ezt követően mondta el emlékbeszédét **dr. Helmecey László**, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselő.

**Tisztelt Emlékezők,
Tisztelt Barátaink!**

„Aki menekül a történelem elől, azt a történelem utoléri.”

(Janusz Korczak)

Meglepő talán, hogy ma már milyen keveset beszélünk azokról a szenvedésekről, amelyeket az embermilliók a második világháború idején átéltek. A mi nemzedékünk, a még kortárs nemzedék tagjai azok, akiknek így vagy úgy, sikerült túlélniük a szörnyűségeket, mi örülünk, ha minél hamarabb megfedelkezhetünk róluk. Legfeljebb egy-egy jelentősebb esemény történeti vagy irodalmi feldolgozása, a vádoló statisztikai adatok közzététele, a bírósági perek vádbeszédei borzolják még fel időnként idegeinket. Utódaink pedig már – úgy tűnik – nem is érnek rá odafigyelni, hiszen annyi a dolguk saját koruk, életük elrendezésében. Pedig mindannyian „Egy lépéssel vagyunk az Úristen előtt”.

Poczkódi Ágnes szaval.

Mögötte balról jobbra: Farkas Tibor, dr. Helmecey László és Farkas Kálmán.

nünk a történelmi tanulságokra ma, amikor egyre újabb terrorcselekményekről és tömegvérengzésekről értesülünk.

Tisztelt Emlékezők!

A világ legszörnyűbb rémtetteit 57 évvel ezelőtt hajtották végre, amikor az emberiség egyes csoportjai ellen a legborzalmasabb bűntettek sorozatát követték el. Végül az életüket oltották ki csak azért, mert a másságot bűnnek, üldözendőnek tekintették.

Születésük okán a kioltott emberek élete más volt, más valláshoz, fajhoz tartoztak és pusztán ez az ok szerintük elegendő volt arra, hogy ártatlan emberek életét a legszörnyűbb és válogatott kínzások és megaláztatásokkal kioltásák. Kötelességünk figyelmeztetni az emlékezés mellett az országot, de a világot is arra, hogy ne feledjék a szörnyűségeket, ne feledjék a gázkamrákban elégetett

Az emlékezők, a cigány Himnuszt hallgatják.

testvéreinket, mert a veszély sajnos fenyeget, hogy újraéledjen a fajgyűlölő, a másságot megvető és brutálisan elutasító szemlélet, magatartás.

Sajnos nem mondhatjuk el nyugodtan, hogy soha többé Holocaust, Auschwitz, Birkenaut és más haláltáborokat.

Emlékezzünk! Amikor 1933-ban a náci párt hatalomra került, jól működő hivatali apparátust örökölt, mellyel sok nemkívánatosnak ítélt csoportot ellenőrzése alatt tartott Németországban. A németek által 1938-ban bekebelezett ausztriai, cigány népesség zöme Burgerlandban élt, azon az 1919-ig Magyarországhoz tartozó területen, ahol **Mária Terézia** telepítési politikája a legjobban érvényesült. E területnek a náci körzetvezetője az árjavérmek a cigányveszedelemtől való megvédésével kapcsolatban tele volt ötletekkel.

1939 júniusában „védőőrizet” címén 8000 cigány jelentős részét összegyűjtötték, és olyan koncentrációs táborokba vitték, mint Dachau és Buchenwald, vagy a női tábor (Révensbürkben) és Mauthausenben.

1940-ben megnyitották a különleges cigány lágert (Lackenblachban), ahol több mint 2000 rabot őriztek. 1941 júniusában Németország lerohanta a volt Szovjetuniót, és nemsokkal ezután megszületett a „zsidókérdés végső megoldása”, melynek értelmezése a cigányokra is kiterjedt.

1941 decemberétől működő haláltáborokban a tehergépkocsik által kibocsátott szén-monoxiddal ölték meg a Lengyelországban összegyűjtött cigányokból 5000 testvérünket. Az „SS” különleges csoportjai lekiismeretesen teljesítették megbízatásukat, vagyis a zsidók és cigányok kiirtását egyszerű föbelövással oldották meg. Az Európából összegyűjtött cigány koncentrációs és haláltáborok közül az auschwitzi szim-bólikus jelentőségre tett szert. Ez a láger csak egy volt a sok közül, de itt tartották fogva a legtöbb cigány foglyot. Itt épült fel a 40 fa barakkból álló különleges létesítmény, ahol a cigányokat családonként tartották, hogy az auschwitzi-birkenai cigány-láger 17 hónapig működött. A 23.000 idezsúfolt emberből 20.078 meghalt, éheztetés, túlhajtott munka, orvosi visszaélések, és elgázosítások miatt. A haláltábor volt az egyike azoknak, ahol az orvostudomány perverziója, az embereken végzett kísérletezés a legnagyobb méreteket öltötte. Az új tábori orvos **dr. Mengele** a naponta érkező új rabszállítmányokból fáradhatatlanul válogatta ki a kísérleti alanyoknak szánt zsidókat és cigányokat.

1944. augusztus 3-án a rendszerint zajos cigány részleg végleg elcsendesedett. 2897 nőt, gyermeket és férfit küld-

tek gázkamrákba egyetlen éjszakán. Magyarországon az átfogó műveletekre 1944-ben került sor, amikor a német megszállás néhány hónapja alatt körülbelül 30.000–40.000 cigány embert deportáltak, akikből csak egy tizede tért vissza. Az európai cigány áldozatok számát nem lehet pontosan megállapítani, már csak azért sem, mert üldözésük nagyon sok területet érintett, a feljegyzések pedig hiányosak. A túlélők többsége az átélte szenvedések életre szóló fizikai és szellemi nyomait hordozza magán.

Tisztelt Emlékező Barátaink!

Köszönet és hála azoknak, akik megálmodták, majd megépítették ezt az emlékművet, hogy minden évben legalább egyszer kegyelettel emlékezzünk azokra a cigányokra, akiknek életét ártatlanul kioltották. Félelem van bennem. Félek, mert az oly nagyon várt demokrácia még nem hozta meg számunkra az egyenlő esélyeket, a másság minden fenntartás nélküli elfogadását, az életminőség javulását. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjedhet odáig, hogy nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzetet, valamely nemzetiséget, népet, felekezetet vagy fajt, sértő vagy lealacsonyító kifejezéssel illessen bárki.

Nem lehet még egyszer megengedni, hogy csak azért, mert valaki cigánynak született, a mindenkor hatalom kényekedve szerint cselekedjen vele, emberi méltóságában megalázza és kirekessze azokból a társadalmi javakból, mely minden állampolgárt megillet.

Az eltelt 57 év úgy látszik kevésnek bizonyult arra, hogy elfogadjuk egymást erőnyeinkkel és hibáinkkal együtt. Mégis reménykedni kell, hinni kell, és bizakodni! Bízni abban, hogy többségben vannak azok, akik nem akarják a bosszút, a gyűlölködést, akik szeretik az embereket és nem a bőrük színe, vagy vallása alapján ítélik meg embertársaikat. Többségben vannak azok, akik elítélik az 57 évvel ezelőtt történt szörnyűségeket, az ártatlan emberek ellen elkövetett soha nem feledhető gaztetteket.

Köszönet azoknak, akik eljöttek, hogy együtt emlékezzünk és lerójuk kegyeletünket a kioltott ártatlan gyermekek és emberek életéért.”

A megyei közgyűlés elnöke felhívta a figyelmet a napjainkban is fel-felbukkanó, nyílt és rafinált cigányellenességre, a diszkrimináció tapasztalataira, amelyek különösen a munkára jelentkező cigányok esetében tapasztalhatók. Figyelmeztetett arra a magas fokú szegregációra, amely különösen itt északkeleten, megyénkben is tapasztalható az általános iskolákban. Szólt a szegénység elleni küzdelemről, a települési és a cigány önkormányzatok összefogásából követ-

kező eredményekről, amelyek tapasztalhatók voltak a beregi árvíz és az újjáépítés idején. Elmondta, ma már működik a megyei közgyűlés mellett cigány kerekasztal, s a városban közös testületi gyűlésen vitatták meg a cigányság helyzetét és a teendőket a nyíregyházi honatyák és a roma képviselők. Figyelmeztetett arra, hogy vigyázni kell a kivívott sikerekre és a demokrácia alapkövetelményére, a másság, a kisebbség elismerésére, mert nélkülük csorbát szenvedne a demokrácia.

Ezt követően a gyászszene hangjai mellett helyezte el koszorúját a megyei közgyűlés, a roma kisebbségi kerekasztal, az OCÖ, a megyei közigazgatási hivatal, a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány, a Cigány Áldozatok Emlékművének Kuratóriuma, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, a megyei és városi rendőrkapi-

*A Magyarországi Cigányokért
Közalapítvány koszorúját
Varga József a kuratórium elnöke
és dr. Lázók Tibor a kuratórium tagja
helyezi el.*

tánság, a SZILTOP Oktatási KHT, a Megyei Munkaügyi Központ, a Nyír-Dinamika Kft., a Lungo Drom megyei szervezete, a Cigány Önkormányzatok Megyei Szövetsége, a Nyíregyházi CKÖ, a Roma Polgárörtség, a rétközberencsi, a pátrohái, az ajkai, a paszabi, az MSZP cigány tagozata, a 13. számú Általános Iskola, az anarcsi, a nyírsaholyi, a nagyecsedí, a mátészalkai, a kocserdi, a tiszaszentmártoni CKÖ és az Izraelita Hitközség küldöttsége, illetve küldöttei.

A megemlékezés a Roma Himnusz hangjaival ért véget.

Farkas Kálmán

A Békés Megyében élő cigány lakosok 18. Kulturális Fesztiválja

Immár 18. éve mindig más - más városban rendezik meg a Békés Megyei Cigányok Kulturális Fesztiválját. Idén, október 13-án szombaton, Szarvason gyűltek össze a szereplők és a közönség.

A kulturális nap hasznos rendezvény. Segít megőrizni és megmutatni a cigány hagyományokat, melyre építeni lehet jövőjük alakításakor. A Találkozó egyfajta tapasztalatcsere a cigány önkormányzatok vezetői részére. Megbeszélik mit végeztek eddig és lendületet, erőt kapnak a további munkához.

Megtelt a Vajda Péter Művelődési Központ nagyterme. Magasrangú vendégek tisztelték meg részvételükkel a rendezvényt. Mindenkit felsorolni szinte lehetetlen. Néhányat említék a megjelentek közül. **Babák Mihály**

A kulturális műsort **Pusztai József**, a szarvasi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke nyitotta meg. Ezután sorra szót kaptak a fentebb már említett vezetők. Dicséretükre legyen mondva, hogy nem éltek vissza a hallgatóság türelmével. Mondanivalójuk rövid és csak a lényegesebb dolgokkal foglalkozott. **Farkas Flórián** az összejövetel céljáról beszélt. Hangsúlyozta, hogy a hagyományörző műsorok bemutatása segíti az előítéletek lebontását. Említette a munkahely teremtés fontosságát. Beszélt a közeledő választásokról, ahol a cigányok szavazataikkal segí-

csolatáról beszélt. „Mi nem elnök urazzuk és polgármester urazzuk, hanem egyszerűen keresztnevünkön szólítjuk egymást.”

A látott műsorról elmondható, hogy a bemutatkozó csoportok ötvözték a cigány és a nem cigány kulturális értékeket.

Műsorral a következő csoportok szerepeltek: Szarvas, Gyomaendrőd, Békés, Elek, Békéscsaba. Díjakat nem osztottak, csak emléklapot és egy emléktárgyat kapott minden együttes. Így volt igazságos. Magas színvonalú előadásuk sok munka eredménye. Gondot okozott volna rangsorolásuk.

Szeretném kiemelni a gyomaendrődi **Horváth Béla** hegedűjátékát.

Valamennyi szereplő otthonosan mozgott a színpadon. Nyoma sem volt drukkknak, fellépés előtti izgalomnak. Remekelt a Békési 1. számú Általános Iskola gyermek táncsoportja. A gyerekek 7-10 évesek. Nagy beleéléssel járták a táncot, egy kisfiú közülük annyira magabiztosan mozgott, hogy kalapját is földhöz

Balról jobbra: Zsigmond Károly, Domokos László, a Megyei közgyűlés elnöke, Farkas Flórián és Rácz Rezső

Szarvas város polgármestere, FIDESZ országgyűlési képviselő. **Domokos László** FIDESZ országgyűlési képviselő. **Földesi László** MSZP megyei iroda vezető, képviselő. **Farkas Flórián** az Országos Cigány Önkormányzat elnöke, **Hevesi József** nemzetiségi szakfőtanácsos, stb.

A cigány kultúrcsoportok bemutatkozására előtt **Pap István** nyitotta meg **Balog Zsigmond** falfaragó és **Labancné Milák Brigitta** festőművész kiállítását. **Milák Brigitta** képeit nézegetve, külön említést érdemel, hogy azon a cigányságnak szinte minden rétege megjelenik. Láthatunk vándorló oláh cigányokat, teknőt készítő, kosarat fonó cigányművészt, de több képen ábrázol zenészcigányokat is.

hetik sorsuk jobbra fordulását.

Babák Mihály arról beszélt, hogy a kultúra teszi az embert emberré. Egymás hagyományainak megismerése biztosítja a békés egymásmellett élését a különböző nemzetiségi csoportoknak. Nagyon tanulságos volt, ahogy a városi önkormányzat és a cigány kisebbségi önkormányzat kap-

Milák Brigitta kiállításának megnyitóján
Fotók: Hevesi József

vágta, hogy ne zavarja a táncban. A közönség azonban azt hitte, hogy ez is része a mulatós tánc koreográfiájának.

A szereplőgárda csupa csupa fiatal. Én hiányoltam az idősebb cigányokat. Ők az őrzői és továbbadói a cigány kultúrának. Örültem volna, ha nekik is jut a tapsból, az elismerésből.

Végül szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az utóbbi időben megfellekedtünk

a cigány mesékről. A kulturális szemlén lett volna helyük, mert ezek tükrözik a cigány nép vágyait, színes képzeletvilágát. A cigány mese része a cigány hagyományoknak. Meg kellene keresni és felkérni mesemondásra a még élő idős mesemondókat, hisz ők még a mai világban is vezető szerepet kapnak a cigány társadalomban.

Összegezve: szép volt a rendezvény. Lelkesen, szívből játszottak a megjelent csoportok.

Megérte a fáradságot felkészítésük. Dicséret illeti a szereplőket, a felkészítőket, **Hevesi József** nemzetiségi szakfőtanácsost, a Szarvasi Cigány Kisebbségi Önkormányzatot, vezetőjét **Pusztai Józsefet**. Elismerést érdemel **Csasztyan András** művelődésiház igazgató, aki teljes szívvel állt a rendezvény mellett, mint házigazda.

Wuscher Anna

Egyesület a farkaslyuki nőkért és családokért

Pozitív példát szeretnének mutatni

2001 februárjában alakult meg az észak-borsodi településen, Farkaslyukon az „Antigoné” nevű roma–magyar civil formáció.

Az egyesület a helyi hagyományok megőrzése mellett, a nők érdekének védelmét, s képzésük előkészítését szeretné elérni. Vállalt feladataik részét képezi a családok élethelyzetének javítása és a kultúrált életvitelre való nevelés segítése.

A szervezet a közelmúltban jótékonsági bált rendezett az általános iskola tornatermében.

Bódi Róbertné elnök elmondta lapunknak, hogy a cégbíróági bejegyzés májusban megtörtént, s már több mint negyven fő a tagok száma.

– A településen élő emberek szociális problémái, a munkanélküliség okozta egzisztenciális nehézségek, az ebből fakadó gyermeknevelési, iskoláztatási kihatások nagy gondot jelentenek. Kapocsnak szeretnénk az egyesületet a lakosság és a hivatalok között, s a napi kapcsolattartás révén mélyebben megismerni a családok problémáit. Meggyőzve a szülőket, hogy gyermekeik rendszeresen járjanak iskolába, és tanuljanak a biztosabb érvényesülés érdekében – hangsúlyozta Bódi Róbertné.

– Magyar tagjai is vannak az egyesületnek?

– Sok magyar család is hátrányos szociális helyzetben van, köztük is sok a munkanélküli. Én úgy gondolom, hogy egy egységet alkotunk. A magyarok tehát ugyanúgy várnak segítséget mint a roma származású nők, családjuk helyzetének javítása érdekében. Településünkön ez az összefogás segíti a kisebbség – többség kapcsolatának pozitív irányú közeledését, mivel egyenlők a gondjaink, a hátrányaink, s ezeket együttesen szeretnénk

javítani. Pozitív életpéldát szeretnénk mutatni, tagjaink családi háttere rendezett.

– Milyen anyagi forrásokkal rendelkeznek?

– Sajnos nem sok pénzből gazdálkodunk, rá vagyunk kényszerülve a magánszemélyek támogatására. A települési önkormányzat tízezer forint pénzügyi támogatást nyújtott, s a jövőévi költségvetésben már a támogatandó szervezetek között leszünk. Irodával nem rendelkezünk, az én lakásomon ülésezünk, itt fogadjuk a hozánk fordulókat. A saját telefonomat használom, a költsége is az enyém, de ezzel is hozzájárulok az egyesület létezéséhez. Szeretnénk partnerkapcsolatainkat szélesíteni céljaink könnyebb elérése érdekében. Az elérhetőségünk: **Bódi Róbertné, 3608 Farkaslyuk, Klapka György út 26. Telefon: 06-48/479-145**

– Családokat látogatnak meg és jótékonsági bált szerveznek...

– Magyar és roma családokat egyaránt felkerestünk, s felmerült az a gond, hogy sok gyerek nem volt a nyáron kirándulni, sőt még az osztálykiránduláson sem tudtak részt venni. A nyolcadikosok kétnapos kirándulása elmaradt, mert a tanulók fele nem tudta befizetni a megfelelő összeget. A farkaslyuki nők egyesülete azért rendezte meg a jótékonsági bált, hogy a hátrányos helyzetben lévő gyermekek számára egynapos kirándulást szervezzünk. A teljes bevételt, a szponzorok támogatását erre a célra fordítjuk.

– Milyen tapasztalatokat szerzett eddig az egyesület munkája során?

– Jó tapasztalatokat. Mi magunk határozzuk meg, hogy milyen problémákkal foglalkozunk és hogyan oldjuk meg azokat. A lakosság szegényebb rétege magáénak vallja, mondja a szervezetet, mivel az egyesület alulról szerveződő formáció. Sok szülő megértette a célkitűzéseinket, s örömmel tapasztaljuk, hogy egyre több hátrányos helyzetű gyerek képes azt a tanulási mércét teljesíteni, ami elő van írva.

Egyre több roma fiatal választotta a nyolcadik osztály elvégzése után, az otthonlét helyett, a továbbtanulást, s volt aki gimnáziumba nyert felvételt.

– Mit jelent a hátrányos szociális helyzet?

– A legnagyobb problémát a munkanélküliség jelenti. Az átképzési és munkalehetőségeket az egyesület továbbítja a lakosság felé. Sokan jelzik nekünk álláskeresési és átképzési szándékukat. Átképzés esetén, ha valaki nem tudja az utazási költségeket fedezni, mi lehetőségünkhöz mérten a havi buszbérletet megvesszük a részére, amíg nem kap erre máshonnan támogatást. Felvilágosító munkát végzünk. A célok megvalósulásáért meg kell küzdeni, de még az elején vagyunk. A településen élők elfogadták a szervezetünket, s anyagi helyzetükhöz mérten támogatnak is bennünket. Felvettük a kapcsolatot az ózdi kisebbségi önkormányzattal, s támogatnak bennünket, hogy az egyesületünk hivatalosan kapcsolatba kerüljön az ózdi munkaügyi kirendeltséggel és az átképzőközponttal.

– Az új út keresése nehézségekkel is jár.

– Nekünk bizonyítani kell, hogy ez a munka valóságos és a lakosság érdekét szolgálja. Az alapító tagok egyhangúlag engem választottak három évre elnöknek, s én mindent megteszek annak érdekében, hogy ezt a bizalmat meg szolgáljam. A roma embereknek nagyon sok a problémája, így a mi munkánk egy szociális misszió, küldetés. A térségben nincs ilyen szervezet, ezért új az embereknek, amit meg kell ismerniük és el kell fogadniuk. Bizonyítanunk kell, ha ez sikerül, másabb lesz az emberek felfogása is.

– Mit üzen a farkaslyuki embereknek?

– Köszönjük támogatóink erkölcsi és anyagi segítségét. Minden erőnkkel a vállalt feladataink, célkitűzéseink érdekében fogunk tevékenykedni. A településünk lakossága problémáikkal és javaslaikkal forduljanak bizalommal hozzánk. Én úgy érzem, hogy a nehézségeket közös összefogással meg lehet oldani.

Józsa Zoltán

Roma gazdálkodó közösségek

Az Autonómia Alapítvány „Roma Gazdálkodó Közösségek” címmel, kétnapos konferenciát szervezett 2001. szeptember 17-18-án Budapesten, az Európai Ifjúsági Centrumban. Az eseményen résztvettek a hazai cigányszervezetek, a külföldi társszervezetek illetve számos nemzetközi adományozó alapítvány képviselője.

Az Autonómia Alapítvány az elmúlt 11 év alatt 700 millió forint programtámogatást nyújtott, 400 településen, több mint ezer szervezet számára. Az általuk támogatott projektekben mintegy 11 ezer roma család dolgozott. Vállalkozói, szakmai, szervezetfejlesztői és projekt-menedzsment tanfolyamain hatszázan vettek részt, a közösségi házak oktatási programjai 250 roma gyerek számára nyújtottak segítséget a továbbtanuláshoz és tanulmányaik befejezéséhez. Az általuk támogatott közösségi házak regionális, országos és nemzetközi programokat hajtanak végre. Szlovákia, Románia, Bulgária és Magyarország roma szervezeteinek

részvételével 1996-ban EuRoma és Pakiv néven bonyolított nemzetközi programjain összesen mintegy 200 millió forint értékű támogatást nyújtottak.

A program első napján az Autonómia Alapítvány igazgatója, Csongor Anna bemutatatta az alapítvány tevékenységét, programjait, valamint az „Autonómia Alapítvány tíz éve” című kiadványt, mely az azonos című tavalyi, első konferencián elhangzott beszédek és előadások alapján készült.

„Amikor a konferencia címén gondolkodunk, nem volt könnyű dolgunk, mert rájöttünk arra, hogy vannak dolgok, melyek számunkra megszokottak, de másoknak egyáltalán nem az. Mint az a tény is, hogy vannak gazdálkodó cigányok. A legfontosabb feladataink egyike a nyilvánosság biztosítása mindazon programoknak, amelyek támogatásunkkal a helyi szervezetekben zajlanak. Nagyon fontos, hogy minél többen tudjanak azokról a kis sejtközösségekről, ahol gazdálkodás folyik.

Az alapítvány filozófiája kezdettől fogva az volt, hogy éhes emberek nehéz kulturális vagy oktatási támogatást úgy adni, hogy azt tényleg hasznosítani tudja. '90-óta a legfontosabb feladatunk azokat az energiákat mozgósítani, amelyek ezekben a közösségekben megvannak és a későbbi jövedelemszerzéshez vezetnek, illetve képesek lesznek nagyobb állami forrásokat igénybe venni.

Mit is jelent az a szó, hogy gazdálkodó?!

Ahogy mi használjuk, túlmutat a szó legszűkebb értelmén. Tehát nemcsak a termelésről és a fizikai munkáról beszélünk, hanem tervezésről, piacutatról, marketingről, menedzselésről. A helyi partnereink családi keretben történő gazdálkodásain kívül már van néhány több milliós havi hozamú közép vállalkozás is, valamint östermelők, KHT-ék, közhasznú társaságok és szövetkezetek. A közös bennük az, hogy mindegyik egy helyi szervezet gazdálkodásából nőtt ki. Természetesen ez nem egy rövid folyamat eredménye. Amit mi nyújtottunk ezeknek a szervezeteknek az az volt, hogy megtanulhatták, hogyan kell egy projekt típusú vállalkozást lebonyolítani, mely által hozzáférhettek más források igénybeviteléhez is. Biztosítottunk egy úgynevezett „gyutacspenzt”, azaz kezdeti induló tőkét, képzési lehetőségeket, amelyek nemcsak szakmai, hanem szervezeti képzést is jelentettek, rugalmas, gyors segítséget akár más pályázati források igénybeviteléhez, valamint bizalmat a sikeres együttműködéshez. Az Autonómia Alapítvány mindig is egy műhely volt, amely módszereket dolgozott ki és adott tovább. Most sem gondoljuk másként, ugyanakkor fontos, hogy a többféle forrás lehetősége is fennmaradjon, vagyis ne csak egy központilag kontrollált támogatásból jusson ugyanarra a célra. Léteznek költségvetési források hasonló célokra. Van egy pozitív vízió: egymásra épülő programok, egymást kiegészítő támogatási források. Van lehetőség a növekedésre, bővítésre, a biztonságos tanulásra és hosszú távú tervezésre. Ennek a megvalósításában egy ilyen magánalapítványnak mint a miénk, óriási szerepe van. Ugyanakkor a forrásaink kimerülőben vannak, mert azok az amerikai magánalapítványok, amelyek támogatnak minket, lassan más irányba fordulnak, s ezidáig a helyükbe nem lépett senki. Ez nagyon sajnálatos, mert ha nincsenek olyan cigányaink akik felkészültek a struktúrában való elhelyezkedésre, a támogatások fogadására, akkor igazából a kormányzati segítségek is hiábavalóak.”

A konferencia folytatásaként **Nemoda István**, az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) szakmai igazgatóhelyettese, az OFA és az Autonómia Alapítvány együttműködéséről, valamint **Lukács György**, az Autonómia Alapítvány prog-

Csongor Anna és Nemoda István

Balról jobbra: ifj. Dógi János, Farkas Antal, Kövesi Vilmos, Lukács György, Teleki László és Horváth István

ramfelelőse az alapítvány munkatársai által végzett roma közösségi házakkal kapcsolatos kutatás fontosabb eredményeiről tartott előadást.

Az előadások után az Autonómia Alapítvány által támogatott közösségi házak képviselői számoltak be munkájukról, eredményeikről, terveikről.

* * *

Kisköre és Régiója Felemelkedéséért Alapítvány, Kisköre

Kiskörén 1996 óta működik a Lungo Drom tagszervezete. 1997. novemberétől üzemeltetik a helyi Roma Községi Házat. A szervezet azzal a céllal jött létre, hogy segítse a cigányság kulturális, szociális és gazdasági felemelkedését. A Kiskörén működő három roma szervezet, a Cigány Önkormányzat, a Kisköre és Régiója Felemelkedéséért Alapítvány, valamint Lungo Drom Kiskörei Szervezete közös programokban dolgozik együtt. Az Autonómia Alapítvány támogatásával 2000. november 1-jén nyílt meg a Szolgáltatóház. A Szolgáltatóház Gyorsszervíz néven négy fő alkalmazottat foglalkoztat a lakosság szolgálatára. Szolgáltatásaik között szerepel a lakásépítés, felújítás, udvarok rendbetétele, árokásás, csatormasztítás. Az Autonómia Alapítvány támogatásával szőnyegszövésre tanították Kisköre roma asszonyait.

További programok: Játsszóház, Felzárkóztató program, Teleház, Betonüzem.

Farkas Antal, Roma Közösségfejlesztők Országos Egyesülete, Kisköre:

„Egy problémánk van, az pedig a pénz. A nálunk dolgozó alkalmazottak bérét és a rezsiköltséget nehezen tudjuk előteremteni.”

„Művelt Cigányifjúságért” Alapítvány, Gyomaendrőd

A szervezet 1999 elején kezdte meg működését, fő célja a továbbtanuló cigány fiatalok segítése és a munkanélküliség csökkentése. 1999 végén hozták létre a Községi Házat, amelyben 2000. január 1-je óta jogvédő iroda is működik. 2000 márciusában a munkaerő-piaci képzés keretén belül, az Autonómia Alapítvány támogatásával indították a könnyű-, és nehézgépkészítő tanfolyamot, amely végén 26 fő vizsgázott sikeresen. Alapfokú számítógép kezelői tanfolyam is indult ebben az évben a munkanélküliek részére. Céljuk egy képzőközpont létrehozása a Községi Házban. Az OKJ-s végzettséget adó varrómunkás képzés és foglalkoztatási program keretében 11 helyi asszony kezdte meg tanulmányait. Miután végeztek, a szervezet tulajdonában lévő gépekkel vállalkozói munkát tudnak vállalni.

További programok: Teleház program, jogvédő iroda működtetése, Országos Cigányzenész és Táncalálkozó, Felzárkóztató programok, mezőgazdasági képzés és foglalkoztatás...

Ifj. Dógi János az alapítvány elnöke:

„Szerintem minden Roma Községi háznak külön épületben kellene működnie, amit elsősorban roma emberek működtetnek de nem csak romáknak. Ugyanis az előítéletek leküzdésében a közösségi házak „színtelensége” elengedhetetlen feltétel. Szükség lenne még működési költségtérítésre a rezsiköltségek miatt, valamint egy „zöld számrá” (elsősorban a regionális közösségi házaknak), hogy legalább a kisebb együttműködő partnereink számára ne legyen gond az elérhetőség.”

Kövesi Vilmos, Zalalövő

„A 3300 lakosú Zalalövő az ország nyugati felén fekszik, melyből 670 főt tesz ki a roma lakosság. Szervezetünk 1998-ban

alakult a roma lakosság érdekképviselőinek céljával. Akkor úgy gondoltuk, hogy ez a feladat elegendő elfoglaltságot jelent majd, de később az igények növekedésével nekünk is szembe kellett nézni. Az érdekképviselő mellett foglalkoztatási és gyermekprogramokat szerveztünk a későbbiekben. Magyarországon ötödikként, Kelet-Európában pedig huszonhetediként hozta létre szervezetünk a Roma Centrumját, a Kelet-Európa Nyílt Társadalmi Intézet támogatásával. Különböző programokat szerveztünk: a helyi iskolával karöltve délutáni főlzárkóztató programot a gyerekeknek, valamint az idén kb. 500 főnek sikerült, ha nem is hosszútávra és legálisan munkát szerezni. Pályáztunk az OFA-hoz, melyet ha sikeresen bírálnak el, 25 főnek biztosíthatunk legális munkát. Egy másik pályázatunk egy gyümölcsös létrehozását célozza meg, melyet az Autonómia Alapítvány hirdetett. 18–20 család megélhetését, foglalkoztatását oldaná meg a projekt. Ezenkívül pályáztunk még a Megyei Közgyűléshez is foglalkoztatási céllal, amely már félig-meddig sikeresnek mondható. Az idén felvettük a kapcsolatot a Munkaügyi Központtal is. A gondjaink nekünk is azonosak a többi közösségi házzal. Problémát jelent az önköltségek előteremtése, valamint az elérhetőség. Valóban szükség lenne a „zöld számrá” amelyen a rászoruló partnerek elérhetnek minket. Szervezetünk létrehozott egy alapítványt, a tagok havonta 500 forintot fizetnek be, melyből technikai eszközöket vásárolunk a munkánkhoz.”

A második napon a konferencia két szekcióban folytatódott, melyeken előadásokat tartottak az Autonómia Alapítvány által támogatott szervezetek programjairól.

Lukács Ilona

„Regény és dráma nem egy csillagzat alatt születtek, soha össze nem egyeztethetők, soha ki nem békíthetők” – írta **Hevesi Sándor**. Igaz, röviddel később felsorol néhány harsány világsikert, ami regényből került a színpadi deszkákra. Hazai példát azonban nem tud hozni rá. Nagyobb szériában csak könyvként is sokak által olvasott magyar műveket játszottak színtársulataink, s többnyire így is mérsékelt érdeklődés mellett. Emlékezetes kudarcokat hozott Jókai színpadra ültetett Szegény gazdagok-ja, de több Móríc-átírat is hamar letűnt a színpadról. Persze egy jó dramaturg mindig megkísértheti a csodát. Ha egyébként színpadi szerző is, kétszeresen is jogot formálhat rá. **Csemer Géza** kiváló színházcsináló. **Dankó Pista** népszínművei után közel hetvenöt évvel, ő írta az első cigány színre vitt cigány darabot (a **Szakcsi Lakatos Béla** zenéjével közönséget hódító **Piros Karavánt**), amelyet gyors egymásutánba több zenés játék is követett. Ő büszkélkedhet azzal a dicsőséggel, hogy az eddigi utolsó magyar nagyoperett (a **Dobostorta**) története is tollából kanyarodott papírra. Színházi dramaturgként több regényt is színpaddarabbá írt: **Tersánszky „Szidi ke kisasszony”**-a és „**Kakuk Marci**”-ja, valamint egy **Karl May**-féle indiánregény, sőt egy **Villon**-fantázia is jelzi ez irányú képességeit. Most mégis valami teljesen szokatlan területre tévedt, fordított út bejárására szánta el magát, amikor saját, „**Dögögető**” című – 1998-ban színpadon is bemutatott – egyfelvonásosát alakította regénnyé, s adta ki „**Digesztor**” címen. Amikor a kilencvenes évek elején a **Phralipében** megjelent a színmű szövege, első ízben is Digesztorként került közlésre. Már akkor feltűnt az a feszes fogalmazás, az a hihetetlen színpadi rutinnal kiérlelt feszültségcsövés, amely évekkel később a **Talentum** színpadán – rendezésének köszönhetően – még inkább érvényre jutott. Az a tragikomikum, amit tíz szereplő dialógusaiba sűrített, élesebb képét adta az ötvenes évek nyomorító légkörének, mint több tucat történelmi elemzés. Nagyon jó darab volt! Kár, hogy a színházi világ nem figyelt fel rá.

Csemer mostani kísérlete, hogy szatírává gyűrje a művet, talán erre a méltánytalanságra érkezett válaszul. Igazi irodalmár – meggyőződés szerint – ugyanis mindig pontosan tudja, hogy mennyit ér a téma. Szatírát azonban nehéz ími. (Még akkor is, ha muszáj!) A fegyelemhez és szűkszavúsághoz szokott drámaíró, most végre rászabadulhat a mondatokra! Mindenről többet mondhat, mindenkiről többet mesélhet. Ötvenhárom szereplő tűnik fel a könyv lapjain, s mindegyikről kanyarodik egy-két mondatnyi történet is. Ez persze, időnként lelassítja a cselekmény sodrát, s ez nem szolgál előnyként. Emlékeznek a híres monológokra? „Hanyas vagy? ...Akkor mi félszavakból is megértjük egymást” A Digesztor tele van ilyen utalásokkal. Aki balszerencséjére nemcsak olvassa, át is élte a kort, az persze jót mulat az akkor véresen komolynak hitt, vagy hitetett jelenségeket és unos-untalan ismételt szófordulatokon. A Népből, az MHSK, a TEFU, az MNDSZ, az UNRA csomag, a gumipitypang, lódenkabát és úttörokolbász mellett **Gerő**, a **hídverő**, **Micsurin**, **Sztahanov**, **Pióker Ignác** neve is gunyos gondolatokat kerget elő emlékezetéből. Annak elég **Csukkot** és **Gekket**, **Timurt** és csapatát, vagy **Zója Kozmogjemszkját** s **Oleg Kosevoj**t felemlíteni, s máris – egykor naiv – önmagával szembeülsz. Nekik, de szinte csakis nekik fél-szavakkal is atmoszférát lehet teremteni, a következő nemzedékek tagjai – azt a néhány történelembűvart kivéve, akit nem elégít ki az éppen aktuális történelem-zanza, s mohón szívja magába a közép-múlt hétköznapi lehetét – tartok tőle: értetlenül fogadják. Nagy ötlet, hogy a hiteles korfestést korabeli dalok szövegei is felidéznek, éles kontrasztot teremtve a siralmas valóság és a megénekelt életszemlélet között. Nincs mit enni, de a rádióból ömlik a szirupos szovjet operettszláger, a „Kapitány, kapitány, fő a jókedv...”, vagy a „Vigan él a favágó...” és a „Dalolva szép az élet...” Csemer Géza csernyi dallamot őriz emlékezetében. Nem kevesebb, mint 55 dalt idéz fel a kisregény oldalain, a mondatok közé illesztve – utalásként – vagy néhány sorát szöveghűen közölve. Ez bizony sok! Annak, aki nem ismeri dallamukat, mindenféleképpen. A sok színporka is megbosszulja magát: el-elkalandozik a szerző figyelme. Per-

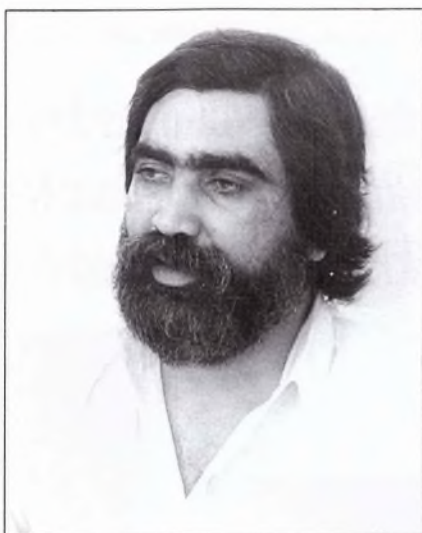
sze az megbocsátható, hogy **Bakács Vilmosból** alig két oldallal később már **Bakácsi Vince** lesz, majd újabb oldallal később **Bakácsi Vendellé** vedlik (**Shakespeare** ennél bődületesebb bakikat vétett). Annyit dadoghat az emlékezet, hogy a dobtáros PPS-géppisztoly helyett az akkor még nem létező kalasnyikovot fűzi egy lokális legendába, vagy rosszul idézi fel az „Arccal a vasút felé!” jelszavát. Az a dohogás is elnézhető, hogy „senki emberfia, egyetlenegy cigányszervezet sem emelt szót” a letartóztatott vajda mellett (ugyan milyen cigány szervezet jöhetett létre, s működött abban a korban, amely kevésbé kényes területek civil szervezeteit is eltiporta?) Még az is előfordulhat, hogy az ember elfeledi: egy ötletét valaki már hamarabb megírta. (A regénybeli **Kacska** egy lyukas vödörrel sétál haza tisztjével a **Don**-kanyartól, pont, ahogy **Tabi László** megírta ezt évtizedekkel ezelőtt önmagáról.) Nincs okunk Csemer Géza tisztességében kételkedni. Tudnunk kell: nehéz szatírát ími! Az ugyanis olyan, mint egy aknamező. Egy rosszul irányzott lépés, s máris szétrobban a jól felépített erkölcsi fölány. Csemer egyetlen helyütt lépett csak rossz irányba, ott is (hinni szeretném, hogy szándékolatlan) csak félreérthetően fogalmaz, **Ságvári** halála körülményein élcelődve. Az oldottabb szerkezet, feloldotta a háttérben kibontakozó tragédiát is. Az elhullott állatokat elégetés helyett megevo cigányok miatt a dögögető egy köztisztletben álló, s fölöttébb szókimondó cigány öregasszony krematóriumává válik. Színpadon sokkal jobban érvényesült, s alighanem ez a könyv legnagyobb kritikája. Ami viszont kiderült: Csemer Géza tele van anekdotákkal és felvezérte mesélőkedvvel. Mikszáthi magasságokra törhet. Adj a Isten, hogy legyen hozzá elég ideje! (A könyv, melyet a **Reneszánsz Roma Műhely Alapítvány** gondozott, minden jelentősebb könyvesboltunkban utolérhető.)

* * *

Újabb értékes kötettel gazdagult a Romológiai Kutatóintézet **Studia Minoritatum** sorozata. **Gémes Balázs** és **Kalányosné László Julianna** ezúttal **Matolay Mária** Magdolna „A dél-kelet-dunántúli cigányság építkezése és lakáshasználata” című, 1977-ben készült szakdolgozatát tették sokak számára hozzáférhetővé. Dicsőretekre szól, hogy változatlanul közlik a kézirat ma már – látszólagosan – érdektelen bevezető fejezeteit is, s ezzel válik igazi kortörténeti csemegvé a **Matolay**-munka. Jövőtől valószínűsítő időutazást tehetünk a 70-es évek Magyarországra, s szembeülszünk – a még jobbára érdeklődés – és publikációs-szegény időszakban – a hazai és európai cigányságról felhalmazott ismeretek minőségével. Csak ezek tükrében nyelhetik vissza különleges jelentőségüket a szerző, a pártállami-állampárti közegben tett, fölöttébb bátran odavetett félmondattai az elhibázott C-lakásprogramról, a cigányokkal törődés csekély hatásfokáról, illetve a társadalmi előítéletek közgondolkodásban való jelenlétéről. A címben jelölt térség települési viszonyairól szóló fejezet alapos forrásfeltárással operál: három kéziratban tartott tanulmány, az 1971-es Kemény-féle cigány-felmérés eredményei, de a **KÖJAL** nyilvántartási adatai is hozzátartoznak alapvetéséhez. A cigányság építkezéséről szóló résznél az 1893-as cigányösszeírás jelenti a kiindulópontot, amely tételeken kimutatta a földalatti odúban, sátrakban, putrikban, kunyhókban és házban lakó cigány csoportokat. Ezt követően az egyes építéttípusok kerülnek sorra: a sátrak, a lakókocsok, a földbe mélyített épületek, a fecskerakások és tömésfalas kulbák, a putrik, a tetőtér nélküli és az azzal ellátott vázas szerkezetű építmények az ágasfás-szelemens, valamint a szarufás lakóhelyek, de cigány tűzelőberendezések (kuptorok, rakott tűzhelyek, spurelek) is mind bemutatásra kerülnek, úgy az építés, mint a használat vonatkozásában. A kiadványt gazdag táblázat- és ábrásor, valamint negyvennyolc felvételtől álló fényképmelléklet teszi szemléletessé. Alig néhány hónapja a **Barátság** című folyóirat olvasószervezőjeként gondoztam egy írást, amely egy régi – nyomor szülte – cigány építkezési hagyomány újjáéledéséről tudósított. **Matolay Mária** tanulmánya sajnos úgy tűnik, fájdalmasan időszerűvé éled.

A könyv a **Gárdonyi Antikváriumban** (2483. **Gárdonyi, Szabadság u. 16.**) vásárolható meg.

– Hegedűs Sándor –

Balogh János

Megáll a Nap!

Isten hozott fény-esős torkában kö-zénk. Mennyi, de mennyi madár kísérhetett el a földig – kik neked ajándékozták minden szabadságukat –, hogy énekeddel tovább add nekünk. Hangodban ott susognak az égi madarak szárny-ritmusú imádságai, a föld szüntelen moraja és a lélegzetmennyi végtelen magánya. Szívünkről fekete sziklák zuhannak alá, agyoncsapva a szo-rongást, a súlytalanná vált gondolatokat, a bánat évgyűrűit, a semmit, a semmit, a semmit... Éneked nélkül újra ránk találhatnak, hát ne hagyd abba! Dalolj, hogy lelkünk kortalan óceánján el ne

tévedjünk. Dalolj, hogy elviselhetetlen földi létünk elviselhető legyen, még kimondhatatlan álmainkban is.

Ékszeres szív a boldogság... Te tudod kiket ékesíts vele: Drága Balogh Jancsi!

Meg áll a nap. Semmi szél, ha gitárod kezdedbe veszed. Jaj, Istenem! Mi lesz velünk, ha egyszer leteszed? Megáll a nap, Isten lehajol majd érted: „Dolgod jól végezted!” – mondja, az angyalok hódolnak előtted. De addig dalolj még nekünk... Oly kevés az örömünk...

szécsimagda

Lássuk a roma programot!

Egy – egy statisztikai kimutatás legalább annyira tükrözi a valóságot, mint amennyire egy szociológiai felmérés. Egyik is torzít, meg a másik is. Ebből a véleményből viszont nem következik az, hogy bizonyos tudománys alapon, az objektivitás, a tárgyilagosság, a sokoldalúság elvének betartása mellett nem lehetne olyan hipotézist felállítani, amelyek tendenciájukban ne közelítenének a valósághoz. A 2002-es választások előrejelzése jegyében hallhattuk **Ladányi János** szociológustól, hogy ha most októberben lennének a választások, akkor a szegény rétegek 60%-a menne el szavazni, míg a hazai cigányság közül több mint 53%. Ha hiteles az információ, ez a szociológiai felmérés 20 ezer megkérdezett állampolgár véleményét tükrözi. Nem rossz arány. Különösen ami a cigány szavazókat illeti.

Latolgatások választások előtt. Akár ezt a címet is viselhette volna a Roma Fórum október 11.-ei adása, amelyben prominens, elsősorban roma politikusokat, közöttük egykori országgyűlési képviselőket szólaltatott meg a szerkesztő, **Joka Daróczy János**. Megszólalt választási ügyben **Horváth Aladár**, a Roma Polgárjogi Alapítvány elnöke, **Osztoján Béla**, a Phralipe elnöke, **Kovács Attila**, a most hallott (!) Magyarországi Cigányok Demokratikus Pártjának egyik vezetője, és **Ladányi János** szociológus.

Ha a szociológus által említett „mértéssel” készült módszer tükrözi a valóságot, akkor megállapíthatjuk, hogy növekvőben van a cigány polgárok érdeklődése a választások iránt. Ez jó jel! Az viszont, hogy

mely pártokra voksolnak, sok ismeretlenes egyenlet. Kétségtelen, hogy a nagy pártok vonzáskörükbe vonják a szavazatok, így a cigányok többségét is. Szóba került ezen a fórumon a hitelesség fontossága.

Nem lenne reális, ha egy – egy mondatot ragadnék ki a fórum szereplőinek mondanivalóiból. Azon ma már fölösleges meditatlni vajon saját jogon miért nem kerültek, kerülhetnek be a parlamentbe a romák. A választójogi törvény módosításának elmáradása miatt immár több mint nyolc éve Alkotmány-sértésben van a Parlament. Ez már egyedül is megkérdőjelezi a magyar jogállamiságot. Megszületésekor még európai példaként emlegették a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993-as 77-es törvényt. Azóta elavult, újabbra, korszerűbbre lenne szükség. A romák parlamenti képviseletéről hasonló a politikai elit véleménye. 2002-ig biztosan nem. És azután? Kiktől, mely pártoktól, elitektől függ? A romákról szóló távlati stratégiai tervnek egy első olvasatban készült harmatgyenge változata látott eddig napvilágot. Ne is készüljön el addig, amíg nem lesz új kisebbségi törvény, nem lesz antidiszkriminációs törvény, s nem valósul meg a még mindig nyögvenyelősen végrehajtandó középtávú roma program. Irreális lenne!

Dióhéjban, ilyen körülmények között mégis növekszik a cigányok parlamenti választás iránti érdeklődése. Vajon miért? Végre várnának már valami döntő fordulatot, változást. Közben kilakoltatások vannak Ózdon, felröppenő hírek innen-onnan az újabb cigány családok kivándorlásáról, nyílt

vagy rafinált diszkriminációkról. S mi e fórumon is a roma társadalmat hitelesen képviselők kiválasztásáról beszélünk! Hol vannak a hitelesnek vélt vagy mondott cigány képviselők, akiket a pártok diszci-gányokként bevisznek a hátukon a parlamentbe? Nem nagy a választék. De a válto-gatás sem!

Információim szerint újabb kis cigány pártocskák próbálkoznak egyedül, vagy némi háttérrel, felkészületlenül a megmérettetésre. Legyen szerencsájuk. Szívükből kívánom. Am a realitások mást mutatnak. Ezzel csak a romák erejének a szétforgá-csolását segítik.

Kire, mely pártokra szavazzanak a romák? Azokra akik hitelesen, tisztességesen képviselik a cigányokat, képesek felvállalni a szegénységgel együtt a romák érdekeit s érvényt is szereznek annak. Számunkra az a hiteles, aki olyan programot készít, amelyben helyet kap a roma ügy! Éppen ezért nekünk nem elsősorban eseményekre, hanem programokra kell adni a voksunkat. Mert lehetséges, hogy egyik-másik párt a romák által is elfogadott cigány képviselőt is indít az országos listán vagy a megyein. De ha az egész programjából kimarad a roma társadalom felemelkedése iránti elkötele-zettség, az nem kaphat voksot.

Programokra voksolunk. A romák nem kormánypártiak, nem ellenzéki pártiak, hanem roma pártiak. Azokat támogatják, akik felvállalják ügyüket. És nem csupán a választási győzelemig!

Farkas Kálmán

"VILÁGUNK ÉKESSÉ"

Szécsi Magda Ferenczy Noémi-díjas képzőművész
a Bocskai úti evangélikus templomban
A kiállítást Dr. Dávid Ibolya

Szécsi Magda művésznőt a XI. kerületi
CKÖ nevében köszöntik

GE: A TERMÉSZET"

ész tűzzománc kiállítására szeptember 27-én
gyülekezési termében került sor.
miniszterasszony nyitotta meg.

*Dr. Dávid Ibolya miniszterasszony
megnyitóbeszédét mondja*

Fotó: Nyári Gyula

...Őrizni a múltó időt...

– interjú Balogh Ibolya óvónővel –

Balogh Ibolyát sok-sok évvel ezelőtt láttam először. **Daróczi Ági** vitt ki hozzá – **Balogh Jancsi** kedves unszolására – másokkal együtt, de a „másokra” már nem emlékszem, csak arra, hogy (talán) Kispesten jártunk picinyke kertes házak között, s hogy késő este volt. Ibolya magára kapott egy világoskék pongyolát és azonnal ennivalót melegített nekünk éjnek idején. Haja a vállára omlott. Órany arcán szelíd mosoly ült, ahogy az ajtófélfának dölve nézte, hogy esszük jóízűen a csirkepaprikást. És akkor ott egy régi orosz vers részlet jutott eszembe róla: „Elgondolod ekkor / íme hát ez a sorsod / másra vágyódní mi-nek?/ Erdőt, mezőt bebolyongod / és halk, jó szó a tied / A remény titkokat sűg / de sorsod nem leli meg / Számol / számolja a kakukk / fiatal éveidet.../”

Az első találkozás óta mindig eszembe jut ez a versike ha meglátom valahol, legyen az kiállítás, futó találkozás a cigány búcsúban, koncert, karácsonyi ünnepség, vagy születésnap a Kossuth klubban, ahol finom töltött káposztját is megkóstolhat-tam. Vagy mint ma is a Petzvál utcában, ahol magyar embereket (köztisztviselőket, főiskolásokat, egyetemistákat, egyesületi elnököket) tanít lovári nyelvre. Hetente háromszor jár át a XIX. kerületből, a XL-be, hogy óráit megtarthassa késő délután. Fantasztikus tanító! Türelmes a végtelen-ségig és úgy magyaráz, ahogy még nem láttam embert magyarázni. A szavak legmélyebb titkait megérti a tőle tanuló, szinte arcot ad a szónak: emberit, szeretettel telit, feltétel nélkül elfogadható. Az óra után ültünk le beszélgetni. Nem volt könnyű...

A tábla előtt álló egyszerű, nyitott ember bezárult hirtelen, mint akinek nehéz önmagáról vallani. Balogh Ibolya őszinte, szemérmes asszony, olyan, akinek fontos a kiejtett szó...

– **Milyen gyerekkorod volt Ibolya?**

– Boldog... nagyon boldog. Nagyecsedben a falu közepén laktunk egy ízléses... talán különös, mesészerű nádfeleles házban. Oláh cigány családba születtem. Két lánytestvérem van. Ágival ikrek vagyunk. Képtetőjű ikrek, ami azt jelenti, hogy nem túlságosan hasonlítunk egymásra, ami a külsőnköt illeti. Mi boldog család voltunk.

A szüleim nagyon szerették és nagyon tisztelték egymást. Szegények voltunk, de szeretetből ki nem fogytunk soha.

– **Mivel foglalkoztak a szüleid?**

– Aput rendkívül tisztelték az emberek, mert okos volt, mert olyan ősi bölcsességek birtokában volt, mint talán senki akkoriban a faluban. Apu a hatvanas években Budapesten leérettségizett, majd szakmát tanult. Villanyszerelő lett. A Metrónál dolgozott. Régen úgy hívták, hogy KESZON. Amíg csak bírt, dolgozott, aztán nyugdíjas lett. Anyu szinte gyereklánként állt munkába. Egy zsidóasszonyhoz járt takarítani, aki végül hivatalosan is ráhagyta örökölni a házat és mindenét. Eszti néni tisztában volt anyu értékeivel: megbízhatóságával, tisztaság szeretetével, pontosságával, lelkiismeretességével. Apu okos volt. Rengeteget segített a falubeli cigányoknak. Hivatalos papírokat töltött ki helyettük, és elmagyarázta, ha nem értettek valamit. Anyu nemesen egyszerű volt, és okos, mint a nap. Anyám nem járt iskolába, és szép sem volt... modern értelemben legalábbis, mert kövér volt. Nagyon kövér. Apám mégis imádta... és anyu is őt. Apám csirikjinek, madárkámnek szólította mindig. Ez elmond mindent. Ebben a becézésben benne van a világ összes gyengédsége és szerelme. Sajnos már nem élnek. A jó emberek kevés időt töltenek itt

GYORSFÉNYKÉP

Született: 1958. XI. 27.

Mátészalka

Gyermeke: Judit (Muci)
24 éves

Férje: Balogh János zenész
előadóművész

Unokája: Amanda (4 éves)

Kedvenc költője: József Attila

Festője: Szentandrassy István

Virága: Ibolya

Étele: „Mindegy, mindent
szeretek...”

Itala: Unicum

Hobbija: Régebben a varrás
volt...

Színe: Kék

Városa: Nagyecsed

a földön. A szüleim 20 éve meghaltak. Anyu 38 éves volt... apu 43 éves volt... jaj, de sok szép mesét mondott nekem, amikor kicsi voltam!

– **Milyenek voltak a karácsonyaidd Nagyecsedben?**

– Gyönyörűek! A gazdagoké nem lehetett olyan gyönyörű, mint a mi karácsonyaink! Már egyhét az ünnep előtt a fát feldíszítették... Ó, azok a fák! A cukrot... a szaloncukrot nem boltban vettük ám, mint ma teszik. Nem bizony! Mi magunk készítettük otthon, és gyertyát is öntöttünk. Apu tanított meg erre bennünket... és süttünk, főztünk. Emlékszem, mert elfelejteni nem lehet... Apu vett 3 narancsot, 3 banánt és 3 gyöngysort, nekünk lányoknak. Ez volt a karácsonyi ajándék, mert többre nem futotta. De azt az örömet amit éreztem, senkivel el nem cserélném! Az egyik régi gyöngysor még meg van...

Öröm... Nagyon öröm. Szép zöld és kék színe van. Ó... nagyon ismerem a szégyenséget... De nem szégyellem. Elfogadom, ha egyszer nekem csak ennyi jutott az élettől. Ennyi járt... Nekem amúgy sem a pénz a legfontosabb az életben, hanem a tudás. Hogy amit tudok, azt maradéktalanul

átadom a gyerekeknek. Szeretem a gyerekeket. Szívemhez közel állnak nagyon, mert őszinték és jó látni a fejlődésüket. A fejlődésüket, amihez nekem is közöm van...

– **A Dzsumbuj Helpben, ahol dolgozol, milyen gyerekekkel foglalkozol?**

– Főleg cigány gyermekekkel, de vannak magyar gyerekek is. Nagy súlyt fektetünk a játékos tanulásra és kiemelten foglalkozunk a cigány hagyományokkal, a cigány kultúrával. Természetesen figyelembe vesszük szellemi fejlettségüket, melynek függvényében zajlanak a foglalkozások. Úgy érzem sikeres a működésünk, a Dzsumbuj Help működése. Ezt bizonyítják a visszajelzések is.

– **Mióta vagy férjnél?**

– János 25 évvel ezelőtt kérte meg a kezem. De rá három hónapra elszöktünk... Gyerekkori nagy szerelem a miénk. Felbonthatatlan, aminek semmi sem árthat. Tudod, olyan tűzön-vízen keresztül, együtt mindhalálig szerelem ez.

– **Milyen máig ható útravalóval engedtek el otthonról a szüleid az életbe?**

– Nagyon sok szeretettel vettek körül mind a ketten. Tőlük könnyű volt megtanulni szeretni, és ezt a szeretetet tovább adni. A szeretet mellett a hűségre, a barátságra, a családcentrikusságra neveltek.

Ezek a legnagyobb értékeim, mert ezek voltak a szüleim legnagyobb értékei is, no meg a férjem iránti tiszteletem is megtanítottak. Úgy gondolom hogy tisztelet nélkül nincs jó házasság.

– **Mi volt életed legnagyobb öröme?**

– Amikor Muci megszületett... ez elmondhatatlanul nagy öröm volt számomra!

– **Mi volt életed legnagyobb bánata?**

– Szüleim halála...

– **Ibolya, mi a véleményed? Van megoldás a cigányság szociális és egyéb problémáira?**

– Van. De ehhez sok pénz kellene és a mindenkori hatalom pozitív hozzáállása a cigányokhoz és a bajainkhoz. Diszcipinnyokkal nem lehet megoldani a problémáinkat, és az is nagyon fontos lenne, hogy ha az egyszerű cigány emberek véleményét is figyelembe vennék, mert aki szegény az nem feltétlenül buta és közönyös is, csak azért, mert fillérekből vegetálja végig az életét. A szegények nagyon jól tudják, hogy mit akarnak és hogy ezt a valamit kitől akarják, csak senki sem kérdezi meg őket!

– **Nagyon tetszett mesemondó stílusod a Rádió C-ben.**

– Ezt többen is mondták már, köszönöm szépen. Nagyon jó érzés örömet szerezni az embereknek. Most nem kértek fel mesemondásra, pedig nagyon szívesen csinál-

nám. Viszont gyermekműsorra felkért a Rádió C, de ezt a munkám miatt nem tudom vállalni. A Dzsumbuj Help egész embert kíván délelőtt. Délután meg nyelvet tanítok. A nyaraim is munkával telnek. Idén körülbelül 6–700 cigány gyereket táboroztattunk Jánossal, 5–6 turnusban, Velen-cén, a Balatonon, Sárospatakon és hosszsan sorolhatnám...

– **Mit üzensz a nagy szegénységben élő cigány asszonyoknak?**

– Azt üzenem, hogy ne csüggedjenek, hogy ne szégyelljék se a szegénységüket se a cigányságukat. 700 év alatt hozzá edződhetek volna már ezek elviseléséhez. Üzenem jószívvel, hogy tanuljanak meg túlélni, ahogy nagyanyáink is megtanulták és tanítsák meg gyermekeiket is a túlélésre. Hogyan? Pozitív rafinációkkal... Legyenek leleményesek, bátrak, ügyesek, a legnagyobb bajban is találják fel magukat. Nekünk cigányasszonyoknak nagyon erősnek kell lennünk! És hogy erősek is vagyunk, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy élünk, itt vagyunk, nem tűnt el a fajtánk az ismeretlenségbe. A mi kötelességünk megőrizni a családot, a hagyományainkat és a múlt időt...

– **Köszönöm a beszélgetést, és nagyon boldog születésnapot kívánok, a Lungo Drom olvasóinak nevében is ...**

szécsimagda

„A kisebbségek helyzete Magyarországon és az Európai Unióban”

Többek között ez a témakör is szerepelt az EU – Magyarország Társulási Parlamenti Bizottság. 2001. október 8-9-én Brüsszelben tartott soron következő ülésén. Az Országgyűlés Európai Integrációs Ügyek Bizottságának vezetése a kérdés minél hitelesebb bemutatása érdekében úgy határozott, hogy a delegációban vegyenek részt a magyarországi nemzeti és társadalmi kisebbségeket képviselő szervezetek képviselői is.

Néhány név a magyar delegáció tagjai közül:

- Dr. Szájer József elnök, FIDESZ
- Dr. Szanyi Tibor alelnök, MSZP
- Dr. Vastagh Pál, MSZP
- Dr. Kiszely Katalin, független képviselő.

Szakértők:

- Schuth János, a Magyarországi Német Írók és Művészek Szövetségének elnöke.
- Csizmadia László, az ÉTA Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetségének elnöke.

– Csik Tamás, a Gyermekbiztonság- és Jólét Alapítvány elnöke, akinck felszólalása a magyar társadalom legdrámaibb helyzetű népességével, a cigány családok és gyermekek helyzetével foglalkozott. Ebből idézünk néhány gondolatot:

„A romák évszázados kirekesztettségből eredő hátrányokat cipelnek a hátukon. Eleüket körbefogja az előítélet és a közöny fala. Ennek a falnak a lebontását reméltük a rendszerváltástól, amely jobbára csak réseket ütött ezen a falon, másutt pedig újakat emelt. Az új elkülönített cigánytelepek valóságok, a foglalkoztatásból és a minőségi oktatásból való kirekesztés virtuális falai.

A szociológiai kutatások azt bizonyítják, hogy a hazai cigányság kétharmada munkanélküli, közel százezer ember szegregált lakótelepeken, afrikai körülmények között nyomorog.”

„Ahol elkülönített cigány lakó negyedek jöttek létre, vagy ahol városrészek, falvak cigányosodtak el, ott nagyobb arányban figyelhető meg az iskolai szegregáció is.”

„Mik lehetnek a katasztrófális helyzet okai?

Elsőként szokás emlegetni a gazdasági-szociális helyzetet. Az embertelen szociális és lakhatási körülmények, a munkanélküliség, – a stabil rendszeres jövedelem hiányának következménye.”

„A magyarországi romák hovatartozásuk miatt, naponta szenvednek el jogsérelmeket különböző állami és önkormányzati hatóságoktól. Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman éves jelentéseiben megállapítja, hogy a romákkal szembeni diszkrimináció legfőképp az önkormányzatok, és a rendőrség gyakorlatában tapasztalható. Meggyőződésem, hogy hazám legsúlyosabb betegsége a cigányellenes előítéletesség, s ennek áldozatai a romák.”

„Normális mederbe terelt pozitív párbeszédet kell folytatni. Elsőként a roma problémavilágot Magyarország és Európa fókuszába kell helyezni. Nagyon éles határvonalat kell húzni az etnikai és szociális kérdések közé a cigányok gondjainak döntő része szociális, de ez nem a roma kultúra és identitás velejárója, hanem a társadalmi kirekesztés következménye.”

L. I.

Mit tennie Ön, ha politikus lenne?

2001. tavaszán, száz, magát cigányszármazásának valló lány és asszony vállalta név nélkül, hogy egyetlen mondalban megfogalmazza, hogy mit tennie, ha politikus lenne. Magán felmérésemet a kíváncsiság irányította. Levélben, személyesen, vagy telefonon válaszoltak a megkérdezettek, akiknek életkora 16-60 év között mozgott. A válaszadók közül negyvenen még tanulók (középiskola, gimnázium, főiskola) huszonöten háztartásbeliek (ebből heten főállású anyák). Az asszonyok között volt még négy hajléktalan(!), két művész, egy politikus, húsz gyárimunkás, öt pedagógus, két egészségügyi dolgozó, és egy újságíró. Remélhetően levonható tanulságokkal gyarapodnak mind azok, akiknek kötelességük lenne odafigyelni ránk is, cigánynőkre...

1. Azonnal lemondanék!
2. Nem tudom.
3. Kimennék nyaralni külföldre.
4. Nyitnék egy bankszámlát.
5. Büszke lennék magamra!
6. Ingyenessé tenném az utazást és a fűtést.
7. Minden cigánynak adnék munkát.
8. Ha politikus lennék, akkor nem ismernék magamra.
9. Az egészségügyi ellátást kézbevenném szívesen.
10. Nevetnék, mert ez csak álom lenne.
11. Utálom a politikusokat, mert hazudnak!
12. Cigánypártot alakítanék.
13. A függetlenségre törekednék...
14. Leutánoznám Dávid Ibolyát!
15. Anyaközpontú politikát folytatnék.
16. Úgy érezném, hogy megálltam az emberi fejlődésben.
17. Megváltoztatnám a választójogi törvényt.
18. Ragaszkodnék egy női frakcióhoz.
19. Bele hülyülnek a sok ellentmondásba...
20. Minden fiatal kapna ingyen egy lakást.
21. Politikusként is tudatában lennék saját korlátaimnak.

22. Nem akarok politikus lenni!
23. Munkát adnék a szabolcsi cigányoknak.
24. Nem könyörögnék, hanem elvennék!
25. Nem érezném mindenhatónak magam.
26. Létrehoznék egy cigány minisztériumot.
27. A férjemet alkalmaznám sofőrnek.
28. Nem fogom be a számat soha!
29. Az igazságot képviselném.
30. Beiratkoznék diplomata képzőbe.
31. Vennék egy szigetet a cigányoknak Pesten.
32. Minden cigánynak szereznék havi 100 ezer forintot.
33. Megszavaztatnám a kisebbségi törvényt.
34. Kötelezővé tenném a toleranciát...
35. A cigány politikusokat gondolkodásra kötelezném!
36. Én tényleg komolyan gondolnám a nyugdíjemelést.
37. Leváltatnám azt a kormányt, aki eltűri a hajléktalanságot.
38. Habsburg Ottót nevezném ki miniszterelnöknek.
39. Imádkoznék, hogy ne legyek politikus!
40. Megtanulnám a paradox gondolkodást.
41. Soha sem lennék megalkuvó.
42. Nem tiltanám a lágy drogokat...
43. Bevezetném a jólelkű robotrendőrök gyártását.
44. Isten büntetését kérném a mammutvállalatokra.
45. Elcigányosítanám a MIÉPET.
46. Taníttatnék minden cigányt, ha akarja, ha nem!
47. Nem tudom én, hogy mit tennék, de nem ezt.
48. Nem hinném el azt, ami nincs.
49. Semmit, mert minék?
50. Ez a férfiak dolga, politizáljanak ők!
51. Vennék egy mélyhűtőt és feltölteném hússal.
52. Öreg vagyok én ehhez.
53. Leckéket vennék Kupa Mihálytól, a volt pénzügyminisztertől.
54. Gazdasági birodalmat!
55. Visszaállítanám a halálbüntetést.
56. Végre nyugodtan elolvashatnám az újságokat...
57. Inkább meghalok, de nem leszek politikus!
58. Jól táplált cigányokkal reklámoznom az országot.
59. Felköttenék minden férfit, ha megerősakolt egy nőt!
60. Kötelezővé tenném az esküt, minden felszólalás előtt.
61. Kirugnám a művezetőt!
62. Még egy emeletet húznék az országra, magunknak!

63. Erre nem tudok válaszolni.
64. A nagycsaládosoknak adnám a képviselők fizetésének a felét.
65. Csinálhatnék bármit, ha más nem csinál!
66. Nem sírnék, ha egy nappal később hozzák a családipótlékot.
67. Megcsináltatnám anyu sörkővét.
68. Építenék egy nagy villát, és az utcáról nézném, hogy milyen szép.
69. Mérges lennék! Magamra...
70. Megtanulnám az indulatátvitelt.
71. Bármit tennék, pótselekvés lenne!
72. Megnézném a kínai nagyfalat, lehet, hogy le is bontanám!
73. Moziba hívnám Kovács Lászlót...
74. Semmit, mert akkor is lecigányoznának.
75. Nem hinném, hogy én lettem a cigányok nagyasszonya!
76. Emberi magatartásformákat közvetítenék.
77. Utána néznék a cigányoknak ígért milliárdoknak.
78. Én lennék az utánozni való minta!
79. A szesz, a cigi ingyen járna a szegényeknek.
80. Csak cigányul beszélnek a Parlamentben!
81. Megtanulnám, hogy mi a magyarok Istene...
82. Rendkívüli emberből, átlagossá válnék.
83. Meditálnék reggeltől-estig.
84. Nem tudom.
85. Kipróbálnám, hogy milyen öntözőnek lenni.
86. Engedném a Petőfi csontok vizsgálatát.
87. Kifizetném a bátyám OTP tartozását.
88. Sziklára építeném az árvízkárosultak házait!
89. Nem a Deák téren kéregetnék, hanem a Parlamentben.
90. Nagyon meg lennék lepve.
91. Nem engedném, hogy tegczenek.
92. Bolond lennék ezen gondolkodni.
93. Jaj, mit tudom én!
94. Külföldről behozatnám azt a kenőcsöt a lábamra.
95. Hagyományos cigány ruhában járnék!
96. Megvenném a jegyet Kanadába Csűrknak.
97. Még cigány sem lehetek, nemhogy politikus itt!
98. Nagyon bátor lennék, nem engedném szidni a cigányokat.
99. Egy cigány diszkót csinálnék, onnan nem zavarnának ki...
100. Soha többé nem néznék tükörbe!

Miczura Varga Edit

Társasági Rovat

FELHÍVÁS! A Lungo Drom szerkesztősége szeretettel várja olvasóitól, a családban történt jeles eseményekről készült minőségi fotókat: esküvők, keresztlők, temetések, vagy találkozások emlékezetes pillanatait, illetve hobbik végeredményeiről készült (közlésre méltó), fényképeket: szobrokról, saját tervezésű ruhákról, süteményekről, mesebeli nagy halakról, kerámiákról, festményekről, saját erőből felépített házakról, családtagként kezelt autókról, különösen jól sikerült frizurákról stb. A közlésért nem fizetünk, de szeretnénk örömet szerezni olvasóinknak a fotók megjelentetésével, a most induló, társasági rovatunkban. A beküldött fotókat megjelentetés után csak felbélyegzett, megcímezett válaszboríték ellenében tudjuk visszaküldeni.

*Játékok között a bölcsődében.
Ez az egyik kedvenc gyerekkori fotóm.
P. Elvira – Szolnok*

*Ilyen komolyan kezdtem
el a szakmunkásképzőben a tanulást,
de azóta már jobb lett a kedvem,
mert a „burkolás” mestersége nekem
való feladat.
P. Lajos – Szolnok*

*Nemcsak az anyukám vigyázza
az álmomat, hanem a kisoroka
és az elefánt mama
a kiselefántjával is.
Zsákai Márió – Tiszaroff*

*Látogatóban Sóstófürdőn, Farkas Kálmán bácsinál, lapunk főmunkatársánál. A háttérben Éva néni, Kálmán bácsi felesége.
A fotó jobb szélén Paksi Éva, lapunk főszerkesztője.*

Bacht dél o dél

(Adjon Isten szerencsét) – VII. rész

1. Álomfejtés, álomfejtők, álmoskönyv. 2. Jóslás, kártyavetés módjai.

Orvosság – gonosz rokonaid ellenségeskednek.

Orvosság szép üvegben – betegnek halál.

Ököl (külön test nélkül) – verekedés.

Megölnek – csalfaság, árulás, vesztet re tömek.

Öngyilkosságot elkövetni – nagy nyeménny.

Ördög – kicsi, kis szerencse, nagy, nagy szerencse.

Özvegyel hálai – gazdagodás, szerencse.

Pacsirtát hallani – gazdagodás.

Palacsintát enni – betegség.

Palotában járni – irigyünk közel van.

Paprika – bosszúság.

Parázs – harag.

Párna – betegség.

Patát látni (ló nélkül) – levelünk érkezik, hír.

Patak partján állni – veszedelem leskelődik rád.

Patkányt látni – veszedelem közeleg.

Pápat látni – szerencsétlenség, veszedelem.

Percet látni – rokant akasztanak vagy öngyilkosság a rokonságban.

Penészt látni – pénzt kapunk.

Piacon járni – szerencse, jó vásár.

Pikkely – váratlan pénzt kapunk.

Pipázni – vesztesség, kár.

Piros színt látni – veszekedés, harag.

Piszokba turkálni – pénzt kapunk.

Pogácsa – váratlan öröm.

Pofont kapni – nyereség, jutalom.

Pókot látni – szerencse.

Pulykát látni – harag.

Púposnak lenni – vendégségbe mész.

Puspáng bokrot látni – betegség, baj, szerencsétlenség.

Rablót látni, vele beszélgetni – nyereség.

Rács – családi veszekedés.

Rákot látni – ellenségünk győzelmét jelenti.

Rákot megfogni – ellenségeskedés megakadályozása.

Ráncos öregember – kérő, vőlegény jelentkezik.

Ravaltat látni – gazdagodás.

Ravatalon feküdni – hosszú élet előjele.

Repülni magasan – szegénység.

Repülni nagy víz felett – gazdagodás.

Retket enni – új szerelem.

Rétest enni – menyasszony, vőlegény jelentkezik.

Rigó füttyül – öröm.

Romos házat látni – romos házban járni – bánat.

Rongyot látni – felemelni, különösen ha fehér vagy piros – szerencse.

Rókat látni, kergetni – egészség, jólét.

Rózsa ha virágzik – új szerelem.

Rosta, szita – veszekedés.

Ruhát venni – szegénység.

Ruhát áztatni – rágalmaznak.

Ruhát tisztítani, kefélni – szomorúság.

Ruha ha sáros – szegény.

Ruha ha fehér vagy piros – szerelem.

Ruha piros – harag is.

Ruha szürke – özvegység.

Ruha fekete – halál.

Ruha ha szárad – betegség.

Ruha tarka – pletykálnak rólad.

Ruhát mosni – kívánságod teljesül.

Rókat fogni – harag.

Rókat löni, hallani a lövést – veszekedés, gyűlölködés.

Rókalyukat látni – rossz vásár.

Rendőr – rossz előjel.

Lovas rendőr – szerencsétlenség, meglopnak.

Sajtot látni, enni – betegség.

Salátát enni – betegség

Sast repülni látni – veszély kerülgeti a házat, halál.

Sas üldöz nyulat – veszedelembe kerülsz.

Sárban járni – beteg leszel.

Sáskát látni – veszély közeleg.

Sátort felütni – sikeres vállalkozás.

Cigánysátort felütni, látni – veszedelem az úton.

Sárga színt látni – irigyünk van.

Saroglyában, kocsiiban ülni – vigasság, eszem-iszom.

Sárból kunyhót, házat építeni – szerencsés vállalkozás.

Seb kézen – szegénység.

Seb a lábon – rosszul végződő utazás.

Seb a háton – hosszan tartó betegség.

Seperni az ajtó előtt – váratlan vendég érkezik.

Seregélyt látni – kár, pletyka, kellemtelenség.

Serte disznóról – szerencse.

Salonnát enni – betegség.

Sietni az utcán – 1. Későn érkezni. 2. Nyereség.

Sírni – öröm.

Sóskát enni – családi veszekedés.

Sót háton cipelni – családi utazás.

Sót apróra törni – börtönbe, fogságba kerül.

Süllyedni a mélységbe – betegség.

Szárj – veszekedés, pletyka, harag.

Szakáll, szakállas ember – szerencse.

Salmán feküdni – betegség, betegnek gyógyulás.

Szeget látni – családi veszekedés.

Szeget te versz be valahová – te kezded a veszekedést.

Szeget kihúzni – megbékülsz az ellenségeddel.

Szelet érezni, fázni – 1. veszekedés. 2. utazás.

Szekér ha felborul – sikertelen utazás.

Szilvát enni – betegség.

Szív mézeskalácsból – jó vásár.
 Szívet látni kártyán – pletyka.
 Szomszédasszonyt látni – veszekedés,
 pletyka.
 Szoptatni gyereket – szerencsétlen
 előjel.
 Szőlőt látni, enni – szomorúság,
 könnyek.
 Szülőkkel együtt lenni – szerencse.
 Szülőkkel együtt lenni ha már
 meghaltak – sorsváltozás.

Tálat látni – jó hír.
 Törött tálból enni – betegség.
 Tálat eltörni – veszekedés.
 Táncolni – szomorúság.
 Tányért összetörni – családi vesze-
 kedés.

Tehenet látni az istállóban – családi
 szerencse.
 Temetést látni fiatalnak – házasság.
 Táncolni látni öregembert – halál.
 Templomba menni – nagy vesze-
 dem.

Tetű – 1. Szegénység. 2. Szerencse.
 Tojást látni – pletyka.
 Tojást venni – sikeres vállalkozás.
 Tollat látni (liba) – szerencse.
 Tollat látni (varjúét) – szerencsétlen-
 ség.

Tököt látni – családi veszekedés.
 Tököt árulni – válás.
 Tövis ha megszúr – séggyen ér, bánat.
 Trágyadombot látni – szerencse, nye-
 reség.

Trágyát hányni – nagy szerencse.
 Túrót látni, enni, venni – betegség.
 Túróstésztát enni – bánat.
 Tükörbe nézni magad – betegnek
 nagy baj.

Tüköröt összetörni – egészségesnek
 szerencsétlenség, betegnek halál.
 Tüzet látni – veszekedés, bosszúság.

Tyúk – pénzgond.
 Kottlós tyúk csibéivel – nagy szeren-
 cse.

Uborkát eszik ismerős – rokon kerül
 börtönbe.
 Uborkát eszel te – te kerülsz börtönbe.
 Ujjad levágni – kár, veszteség.

Úszni tiszta vízben – egészség.
 Úszni zavaros vízben – betegség.
 Úszni háton – törvénnyel lesz dolgod.
 Utazni székéren – sikertelen vállal-
 kozás.
 Utazni vonaton – lemaradás.

Ürgét látni, fogni, önteni – szerencse,
 gazdagodás.

Vadászt látni – szerencse.

Varjút látni – halál a családban.
 Varjút repülni látni – veszteség, halál.
 Vajat enni – veszekedés a családban.
 Vasalni – vendégségbe hívni.
 Vasat eladni – szerencsétlenség ér.

Vasat venni – szerencse.
 Vasat verni – veszekedés, harag.

Wuscher Anna
 – folytatjuk –

ILLIK, NEM ILLIK!?

Hogyan pályázzunk meg egy állást?

A gazdasági élet átszerveződése ré-
 vén egyes munkahelyek megszűntek,
 ugyanakkor az új cégek megjelenése
 felgyorsította a munkahelyek mobili-
 zációját. Sokan ezért, sokan pedig
 szakmai előrelépés reményében keres-
 nek új munkahelyet, pályáznak meg-
 meghirdetett állásokat. Egy állás
 megpályázása azonban csak akkor sike-
 res, ha a pályázó szem előtt tart néhány
 illemszabályt, akár írásban pályázik,
 akár személyesen tárgyal leendő állása
 ügyében.

A mai álláshirdetések úgy jelennek
 meg a lapokban, hogy nemcsak azt
 közlik mit kínál a munkáltató, hanem
 azt is, hogy mik az elvárásai, illetve mi-
 lyen feltételekhez köti az állás be-
 töltését. A pályázó ez alapján elkép-
 zelheti, milyen munkakör vár rá. Ha úgy
 dönt, hogy megpályázza az állást, akkor
 következetesen és tervszerűen kell
 nekiállnia. Az álláspályázatok etikett-
 jében elmondható, hogy a jó és a
 szakszerű előkészület már fél siker.

Számos cég írásos jelentkezést köve-
 tel a pályázótól, hogy először ebből
 válogasson. Ilyenkor mindig tartsuk
 szem előtt azt, hogy nem azért céloztak
 meg bennünket mert életszínvonalunkat
 akarják emelni, hanem azért, hogy a
 munkaadó igényét kielégítsék. Ezért a
 pályázatban kerülünk minden szemé-
 lyes jellegű problémát. A legfontosabb,
 hogy az első benyomás, melyet a leendő
 munkáltató kialakít rólunk, a lehető
 legkedvezőbb legyen. Ezt leginkább
 azzal érhetjük el, hogy tartalmilag és
 formailag kifogástalan pályázati anya-
 got készítünk. Gépelt vagy gépettes-
 sük tiszta papírra, nyelvtani és helyes-
 írási hibák nélkül. Ha kézzel írt pályá-
 zatot kérek, akkor természetesen eleget
 kell tenni ennek a kérésnek.

A teljes pályázati anyag az esetek
 zömében több dokumentumot tartal-

maz: életrajz, iskolai végzettséget iga-
 zoló okmányok (fénymásolatai), refe-
 renciák, erkölcsi bizonyítvány és a
 szakmai elképzelések leírása. A sorba
 rakott irományokhoz fedlapot készí-
 tünk. A fedlapon szerepeljenek a leg-
 fontosabb adataink: név, telefonszám és
 egy felragasztott igazolványkép. A fed-
 lap alatt elsőként a pályázati levél
 legyen, mely az állás megpályázásának
 szándékát közli. Ennek terjedelme ne
 haladja meg az egy gépelt oldalt. A
 pályázati levél után következő önéle-
 trajz akkor jó, ha tömör, lényegre törő és
 könnyen áttekinthető. Manapság nálunk
 is egyre általánosabb az amerikai típusú
 önéletrajz, melynek rendező elve az
 időrendi sorrend. Az életrajzot követi az
 íráspróba, amennyiben ezt a munkáltató
 kifejezetten igényli. Ha mindezzel meg-
 vagyunk, kellő gondossággal lássunk
 hozzá a mellékanyag összeállításához.
 Ezeket az anyagokat külön jegyzékben
 listázzuk.

Például így: 1. Érettségi bizonyítvány
 2. Egyetemi diploma
 3. Nyelvvizsga-
 bizonyítvány

Néhány további tanács: a pályázati
 anyagban használt megfogalmazások
 legyenek tárgyilagosak, korrektek. Ne
 becsüljük le képességeinket, de ne is ér-
 tékeljük túl magunkat. Legyünk
 szerények, de ne hallgassunk el semmit
 ami megítélésünk szempontjából lénye-
 ges lehet. Ügyeljünk a helyesírási szabá-
 lyokra. Ne másoljuk mások pályázati
 anyagát, hiszen ez az egyéniség hiá-
 nyaira utal. Ha a címzettet nem ismerjük
 név szerint, akkor a megszólítás: „Tisz-
 telt Hölgyeim és Uraim! „Ezután követ-
 kezhethet a szöveg amely azonnal a tárgyra
 tér. Ha a pályázat időpontjában valahol
 még állásban vagyunk, ezt is említsük
 meg, kérve a másik fél diszkrétcióját.
 Kérés nélkül ne írjunk a fizetéssel
 kapcsolatos elvárásainkról.

*Forrásként Ottlik Károly:
 Protokoll plusz című könyvét
 használtam.
 Lukács Ilona*

Gyűlölet és dialógus

Gyakran esik szó mostanában arról, hogy a gyűlölködés mechanizmusai egyre inkább elhatalmasodnak. Miután a társadalom végképp három részre szakadt, az alullévők nyilvánvaló elégedetlenségei könnyen vezethetnek a pusztítás és a menthetetlen erőszak különféle megnyilvánulásaihoz. És tagadhatatlan, hogy a köznapi életben mindenütt rábukkanunk, ha még nem is olyan módon, mely a viszonylagos társadalmi békét veszélyeztetné. Mindebben pedig az a szomorú, hogy az agresszió terjedését csak megállapítják és kárhoztatják, de igazán a kiváltó okairól igen kevés szó esik. Holott semmi sem fontosabb annál, mint azoknak a tényeknek a megismerése, melyek a gyűlölet pusztító világát fenntartják. Akár az előítéletesség motívumairól van szó, akár arról, hogy kit és hogyan lehet bármikor bűnbakká tenni. Mert esetleg más a véleménye vagy a bőrszíne.

Bárki áldozattá válhat

De igazából a legfontosabb kérdés az, hogy az ellenségeskedés hogyan vezethet jól körülhatárolható ellenségek képei kreációjához. Konkrétan fogalmazva: *ha valakit politikai okokból ítélnék halálra, hogyan lehet később a gyűlölet célpontja? Kinek vagy kiknek áll érdekében a kíméletlen ítékezés embertelen gyakorlatának újbóli elterjesztése?* Nem könnyű erre a kérdésre válaszolni, még akkor sem, ha tudjuk azt, hogy az állampolgárok közti különbségek – főként a tulajdon, a társadalmi státusz és tekintély alapján – sokszor átléphetetlen határokat jelentenek. S így hatalmi különbözőségeket is. A rangsorolások

– ha valaki cigány vagy zsidó származású – hol előnyt, hol hátrányt jelentenek. S nem is nehéz megállapítani a rangsorolásból származó következmények formáit. Csakhogy a lényeg az, hogy ha a humánus mérlegelés szempontjai háttérbe szorulnak, s a legteljesebb egyéni önkény kerekedik felül, *bárki áldozattá válhat*. Nyilván azért is, mert valaki lentebb áll a rangsorban másoknál, pusztán egyéni hibájaként értékelve azt, hogy esetleg segélyekre szorul. De hogyan kerülhet feljebb, ha nap mint nap azzal szembesül, hogy értéktelenebb másoknál? Sem vagyonnal, sem szellemi tőkével nem rendelkezik. Csak úgy, ha nem érzi magát végképp kirekesztettnek. S kapaszkodókat talál ahhoz, hogy élethelyzetén változtatni tudjon.

Az üldöztetés érzete

Mára ugyanis egyértelműen szerete foszlott az az alapvető tévképzet, mely szerint az állami gondoskodásnál semmi sem fontosabb. Ennek következménye az, hogy a *„segélyezettekkel” szemben elkerülhetetlenül megjelenik a többségi ellenszenv. Később pedig a fokról-fokra a növekedő gyűlölet. Mindezt csak akkor lehet megakadályozni, ha – első lépésként – legalább kísérletet teszünk a megértő dialógusra*. Nem abban a reményben persze, hogy ezzel bárkinek az életsorsa is jobbra fordulhat, de azt mindenképp feltételezve, hogy a segítségnek szellemi formái is léteznek. Mert egy pillanatra sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy *a lappangó gyűlölet az üldöztetés érzetét is kiváltja*. Sajátos, indulatos érzékenységet és ingerlékenységet, melynek következ-

tében a többséghez tartozók egyszer s mindenkorra ellenségnek minősülnek. És ez fordítva is igaz. Éppen ezért nem mondhatunk le arról, hogy a kölcsönös bizalom alapjait újra és újra építsük. És ehhez olyan erények gyakorlására van szükség, mint a tisztesség, a megbízhatóság, az együttműködési készség és a mások iránti kötelezettségek tudata.

Félelem nélkül

Mert ha ezek hiányoznak, vagy éppen pusztán hangzatos ideálként jelennek meg, a kölcsönös gyűlölet valóban egyre nagyobb teret nyer. Jóllehet kétségbevonhatatlan igazság, hogy alapjában véve valamennyien önzőek vagyunk, s önző érdekeink kívánalmainak a legkülönbözőbb módon kísérelünk meg eleget tenni, de ebből mégsem következhet az, hogy az együttműködés minimális feltételeiről is le kellene mondani. Még akkor sem, ha *olyan viszonyok között élünk, melyek között az egyéni érdekérvényesítés sikeressége a legnagyobb értéket sugallja. Melyből viszont az is következik, hogy nem, vagy alig jöhetnek létre olyan társadalmi viszonyok, melyek a kölcsönös morális kötelezettségek realizálására épülnének*. Így a gyűlöletnek bármikor lehet célpontja egyik vagy másik társadalmi csoport, de akár egyetlen állampolgár is, aki erkölcsi integritásáról semmilyen körülmények között nem mond le. Csak abban reménykedhetünk, hogy a növekvő agresszió előbb-utóbb a megértés és közeledés elkerülhetetlenségét tudatosítja az állampolgároknak. Méghozzá félelem nélkül.

Dr. Kerékgyártó T. István

Szakmai fórum Sajóivánkán

Közös együttműködés a célokért

Szeptember 13-án a Kazincbarcika melletti 600 lakosú Sajóivánkán közéleti, szakmai fórumot rendeztek kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek képviselői részére.

Bari Kálmánné, a helyi kisebbségi önkormányzat elnökének véleménye szerint azért hasznosak az ilyen tanácskozások, mert információk cserélődnek, az érintettek tájékozottabbá válnak a munkájukat illetően. Hiszen a feladatokat vállalták, ezt csinálni kell, a cél elérése érdekében közösen kell együttműködni.

Gáspár János polgármester előadásában annak a véleményének adott hangot, hogy jó döntés volt a sajóivánkai kisebbségi önkormányzat 1998-ban történt megalakulása, mivel csak a közvetlen kapcsolattartás hozhat olyan eredményt, amely a segítségre szoruló, valamint a segítséget nyújtót közelebb viszi egymáshoz. A mai hatalom olyan segélyekkel pótolja a munkanélküliséget, ami alamizsna, elég az életben maradáshoz, de kevés a tervezéshez. Sajóivánkán fele-fele arányban élnek roma és magyar emberek, s az elmúlt három év folyamán a települési önkormányzat jó partneri kapcsolatot épített ki a kisebbséggel. Közösen pályáztak, így indult be a szociális földprogram, az utak aszfaltozása.

Dr. Farkas Gabriella, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal főtanácsadója az ösztöndíjrendszer lehetőségeiről tájékoztatta a hallgatóságot. A rendszer 1996-ban indult, s támogatni kell azokat a diákokat, akik hajlandók tanulni. Ne a kisebbségi sors árnyékos oldalával küzdjenek a cigány gyerekek, de mint elmondta, az ösztöndíj nem szociális támogatás. A fő cél a jó sorsra érdemes fiatal megfelelő pályára állítása, segítve ezzel a jövő generációját. Rámu-

tatott, hogy a közoktatásban nem lehet esélyegyenlőséget teremteni, ha a roma gyerekek nem járnak óvodába.

Aradi Pál, az Országos Cigány Önkormányzat alelnöke arról tájékoztató, hogy Borsod megyében a 140 kisebbségi önkormányzatból 70 működik aktívan. Sajóivánkán a roma önkormányzat valamennyi tagja nő, s munkájukkal pozitív példát mutatnak.

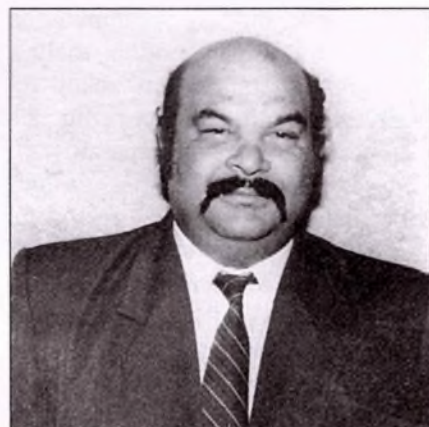
Aradi Pál

Az alelnök véleménye szerint nagyon fontos az együttműködés a települési és kisebbségi önkormányzatok között, mert az érdekeket fel kell ismerni. A borsodi cigányság a rendszerváltás gazdasági vesztese, de nincs a munka kellően megbecsülve, ezért szemléletváltás, húzóerő kell a cigányságon belül. Részletesen elemezte a megyében élő romák foglalkoztatási, szociális, valamint egészségügyi helyzetét és szólt a megoldásokról is. Saját újságra van szüksége a régióban élő cigányságnak, a lapot a roma szervezetek imák. A roma pártok érdemben nem tudták megszólítani a Borsod megyei kisebbséget, a nagy többség a Lungo Drom szellemiségében gondolkodik.

Steinerné Vas Éva, tiszaújvárosi országgyűlési képviselő tapasztalatait osztotta meg a résztvevőkkel. Tíz év önkormányzati munka végzése után került a Parlamentbe, s eddigi tevékenysége során gyakran szembeesül konfliktus helyzetekkel. Az emberi kiszolgáltatottság példaként említette a kamatos pénzt, ami ellen tenni kell. A szociális lakásépítés területén vállalkozók, köztük roma vállalkozók is éltek vissza az állampolgárok bizalmával, s megfogalmazása szerint, így putriból putriba jutnak vissza az emberek. Nehéz a problémákat úgy megoldani, ha sem a települési sem a kisebbségi önkormányzat nincs a helyzet magaslatán, de az is tény, hogy egyre több önkormányzat él a pályázati lehetőségekkel. Nagyon fontos, hogy a politikusok minden szinten a valós problémákat lássák, a valós problémákról beszéljenek. Az embereket

nehéz rávenni arra, hogy kemény feltevéseket teljesítsenek a családjuk fenntartása érdekében. A nehézségek leküzdésében a kisebbségnek is partnernek kell lennie.

Kótai Aladár, az ózdi kisebbségi önkormányzat elnöke rámutatott arra, hogy a cigány önkormányzatok jogosítványokat, hatásköröket nem kaptak. Magyarországon az előítéletek érezhetőek, de együtt kell dolgozni az ország gyarapításáért. A felemelkedéshez a többségnek kell toleranciát gyakorolni, s a mindenkori kormányt mindent meg kell tennie az esélyegyenlőségért. A szociális lakásépítéseknel az önerő hiánya miatt sokan

Kótai Aladár

eladták a szociálpolitikai kedvezményt. A politikai pártoknak a cigánykérdést társadalmi szinten kellene kezelni.

Molnár Márton, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekről Kézalapítvány igazgatója negatív tapasztalatok ismertetésével kezdte beszámolóját. A beadott pályázatok gyakran határidőn túl érkeznek a közalapítványhoz, az ösztöndíj támogatási kérelmek ajánlái hasonlóak, s van olyan eset is, amikor maga a gyerek tölti ki a pályázati űrlapot. Felhívta arra is a figyelmet, hogy nem a pályázatokból kell ihletet meríteni, az éves cselekvést előre kell tervezni. A pályázati kiírások a médiákban és az interneten is megjelennek, és a közalapítvány irodája mindig az érdeklődők rendelkezésére áll. A pályázati dokumentáció meg nem értéséből eredően bizonyos esetekben elmarad a beszámolási kötelezettség is. Az igazgató elmondta, hogy ebben az évben a közalapítvány költségvetési támogatása 600 millió forint, az igény pedig több mint 2 milliárd. Tizenhárom kisebbség kulturális létének palettáját kell lefedni ebből az összegből, s egyre nagyobb a verseny a forrásokért, így célszerű a programok összehangolása.

Józsa Zoltán

Dr. Farkas Gabriella

Roma tehetséggondozó kollégium Ózdon

A Borsod megyei önkormányzat fenntartásában működő ózdi Ady Endre Kollégium ad otthont az új intézménynek, ahol a 2002. szeptember elsején induló roma tehetséggondozó kollégium diákjaival foglalkoznak majd. Elkezdődött az épület felújítása, s már folyik annak a 24 pedagógusnak a felkészítése is, akik a leendő tanulók pályáját egyengetni fogják.

A kollégium már évek óta rossz kihasználtsággal működik, s 35 középiskolai tanuló veszi igénybe, de 100–110 diák is helyet kaphatna itt. Három évvel ezelőtt nyílt lehetőség arra, hogy a Phare program anyagi támogatásával hazánkban két roma tehetséggondozó kollégium kezdje meg működését. Szolnok és Debrecen nyerte meg a pályázatot, de mivel Debrecen visszalépett, az akkor oktatási miniszterként tevékenykedő **Pokorni Zoltán** javasolta, hogy az észak-borsodi város kapja meg az Uniók segítséget. Az ózdi beruházásra 130 millió forint jutott, 100 millió forint az épület teljes felújítására, a fennmaradó összeget pedig berendezések vásárlására fordítják. A felké-

szítésben 24 pedagógus vesz részt. A csapat tagjai ózdi és putnoki középiskolákban tanítanak, valamint kollégiumi nevelőtanárok.

A diákoknál a tehetség mércéjét jelenti, ha valamelyik térségi középfokú intézménybe felvételt nyernek. Az iskolákban színvonalas oktató-nevelő munka folyik, s a szakmakínálat palettája is széles. Az első tanévben 30–40 gyerekre számítanak, a végleges létszám pedig kilencven lesz. A jobb képességű diákok Heves és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékből is jelentkezhetnek a kollégiumba, így jövőre mindhárom megye középiskolai felvételi tájékoztatójában szerepel, az ózdi tehetséggondozó kollégiumhoz kapcsolódó középiskolák kínálata. A kollégistáknak a teljes ellátás mellett lehetőségük lesz a szabadidő kulturált eltöltésére is. S tehetségük révén, a tanulás segítségével, kitörési esélyt kapnak arra, hogy egyéni életpályájukat ne a kisebbségi sors határozza meg.

Józsa Zoltán

Egészség

Mi az Inkontinencia?

Az inkontinencia a húgycsövön keresztül történő akaratlan vizeletvesztés. A vizelettartási zavar mindkét nemnél gyakorta előforduló kórállapot. Az USA-ban 10–12 millió ilyen beteggel számolnak. Magyarországon becslések szerint mintegy félmillió embert érint.

– Az inkontinencia előfordulása a nők körében gyakoribb, tíz százalékuk szenved ebben a betegségben – állítja a kiváló szakember **Dr. Matányi Sándor** docens, akinek irányítása alatt sikeres intimtorna tevékenységet folytatnak – gyógyszeres és műtéti megoldások mellett – a Semmelweis Egyetem II. Szülészeti és Nőgyógyászati klinikáján.

– **Mik a hajlamosító körülmények, és melyik korosztály a legveszélyeztetettebb?**

– Elsődlegesen a testsúly gyarapodása, de a ma oly népszerű drasztikus fogyókúrák is kiváltó okokat képezhetnek. Sőt a modern életmódhoz annyira ajánlott fitnesz gyakorlatok is, ha nem kapcsolódnak megfelelő gáttornához. Emelett még számtalan ok közrejátszhat: cukor-

betegség, allergia, szénanátha, idült hörghurut, vagy gyakori székrekedés. A legveszélyeztetettebb korosztály, a fiatal szülők, valamint az időskorúak. A természetes úton szülők körében háromszor gyakoribb az előfordulása. Sokan közülük spontán gyógyulnak, de mintegy 8–10%-uk a szülést követően segítségre szorul.

– **Van lehetőség a megelőzésre?**

– Megelőzési céllal már a terhesség alatt lényeges a megfelelő izmokat tornával erősíteni. Meg kell tanulni a medencefenék és a záróizomzat kellő működését.

– **Hol, miként talál megoldásra a beteg?**

– Az Üllői úti Klinika Inkontinencia Centrumában eddig minden beteg jelentkezését el tudtuk fogadni, akik a háziorvosok, szakorvosok, vagy az Inko Forum által létrehozott névtelenséget biztosító Inko Line segítségével jutottak el hozzánk.

– **V. Károlyné, a Lungo Drom újság olvasója azt írja levelében, hogy az ő**

problémáját nem veszi komolyan egyetlen orvos sem, és még a betegség nevének jelentését sem magyarázták meg neki...

– Szeretnék hangsúlyozottan utalni a háziorvosok felelősségére. A legtöbb egészségügyi szakember nem kezeli ezt a dolgot súlyosságának megfelelően kellő odafigyeléssel. Pedig ez az állapot alapvetően rontja a betegek életminőségét. Egyben pszichikai terhet is jelent, hiszen a legtöbb ember szégyelli állapotát.

– **Tehát érdemes lenne a megelőzésre összpontosítani?**

– Feltétlenül. Az egészséges életmódra nevelést már az általános iskolában el kellene kezdeni. Valamennyi nőgyógyászati vizsgálaton megjelenő nőt is fel lehetne kellő időben készíteni. De ezek a dolgok már messzebbre mutatnak. A döntéshozóknak kellene a prevenció kérdésére nagyobb figyelmet fordítani...

szécsimagda

FEJE TETEJÉRE ÁLLT VILÁG

Egyik reggel a Tobozbogros óriáserdő szelleme azt mondta a szarkának:

– Vidd hírül az állatoknak, hogy ma teljesítem mindegyikőjük kívánságát! De mindegyik állat csak egy dolgot kérhet!

Nosza, lett nagy felfordulás az óriáserdőben, amikor a szarka hírül kiabálta a szellem szavait! Csak úgy visszhangzott a vidék a vágyaikat elmakogó, elszuszogó, elnysizgő, elzimmegő, elrőfőgő, eldörmögő, elcsiripelő, elsziszegő, elzümögő, elzimmegő állatok hangjaitól. A szarvas, aki mindig is féltékeny volt a magasán származó sasra, azt kívánta, bárcsak tudna ő is szállni. A medve, aki a méhecskéket irigyelte, azt kérte, hogy tudjon ő is a virágok közt döngöcsélni (azt remélte ugyanis, hogy így majd gyűjthet nektárt és a kasba bejutva kedvére falatozhat a finom lépesméből). A róka, akit majd megölt a sárga irigység, amikor a szokellő őzeket látta, azért rimánkodott, hogy ő is tudjon kecsesen ugrábugrálni, mint azok. A vakond, akinek már sokat meséltek a mókus akrobatikus ügyességéről, azt kívánta, hogy tudjon fára mászni, a vadmacska víz alatt akart úszni, hogy így könnyebben foghasson halat, a ponty viszont féltékeny lévén a gyönyörű hangú csalogányra, azt szerette volna, ha ő is tudna olyan szépen dalolni. Volt még ezer és kettő ehhez hasonló kérés, mert mindegyik állat kívánt valamit, de ezeket engedelmetekkel most nem említem meg, mert sosem jutok a történet végére. A kérések teljesültek.

Nohát, most áll csak igazán fejetetejére a világ! A szarvas lábaival csapkodott és kö-

rözött a levegőben, pontosabban körözött volna, ha hatalmas agancsa nem húzta volna le állandóan. Így inkább csak amolyan félre sikerült nyolcasokat rajzolt a levegőbe, néha pedig annyira alacsonyra ereszkedett, hogy súrolta, szántotta, kaszálta a fák lombjait, szörnyű riadalmat keltve a fészkelő madarak között. A medve pufók testével ott zümögött ugyan a virágok fölött, de hát a szája túl orrótlan, a nyelve meg túl nagy volt ahhoz, semhogy nektárt gyűjtson. Amikor pedig be akart szállni az odvas fában lévő méhkasba, nem elég, hogy beragadt a feje az odunyílásba, a megvadult méhecskéek még jól össze is csipkedték a sejháját. A róka úgy pattogott, mintha rugók lettek volna a talpa alatt, de mivel nem tudta irányítani az ugrásait, állandóan beverte a fejét az alacsonyabb faágakba, s néha csak hajsza hija volt, hogy nem kapott telibe egy-egy vaskos bükkfa törzset. A vakond nagy nehézségek árán felmászott ugyan a fára, de mivel vak volt, állandóan elvétette az ugrást. Nem hogy a szomszéd fenyőfáig, de még a legközelebbi ágig sem tudott átugrani, s ezért folyton lepottyant. Még szerencse, hogy a puha fenyőtűkre esett, így nem törte el a lábait.

No, de a vadmacska sem mutatott sokkal jobban a víz alatt, mint a vakond a fán! Lábaival kalimpálva úszott ugyan, de hát nem kapott levegőt, és állandóan fel kellett jönnie a felszínre. A végén annyira elfáradt a folytonos le-fel merüléstől, hogy kénytelen volt kimászni egy szomorúfűz gyökerére, s ott lihegett, motyogott, szuszogott órák hosszat.

A ponty is jól pórul járt! Bár gyönyörű, öblös hangon áriázott a víz alatt (az dalolta, hogy: „szép a Réka béka bugyboréka...”), de mivel az összes többi hal süket volt, senki sem hallotta, senki sem tapsolta meg az előadást. Feldühödött erre a ponty, kimászott a partra, hogy ott áriázzon, ám pár rövid szólam után – és ez a néhány szólam valóban gyönyörű volt, megmondhatója ennek a béka módra szokellő csalogány – azon kapta magát, hogy hiába emelgeti kopoltyúit, nem kap több levegőt. Kénytelen volt hát visszacsusszanni a vízbe, s ott ordította, süvöltözött, zinggett-zengett, zongott tovább a süket vizivilágna, míg be nem rekedt.

Estére az erdőszellem megunt a sok eszement állatot.

– Ennyi bolondot sem láttam egy rakáson! – kiáltotta. – Leshetitek, mikor teljesítem még egyszer a kívánságaitokat!

Tobozlábaival dühösen toppantott, s az állatok abban a pillanatban elvesztették ajándékba kapott képességüket. A szarvas lepottyant a földre, a medve egyenesen a vadrózsabokorba huppant, a vakond is lebukfencezett a fáról, és szégyenében azonnal visszabújt a sötét járataiba, a róka többé nem tudott szokellni, akárhogy igyekezett, a vadmacska nedves szőrrel, farkát behúzza visszakullogott a fára, a ponty dala pedig abbamaradt – még azt sem tudta befejezni, hogy „bugybo...” Jut eszembe: ti mit kívántatok volna az állatok helyében?

LD archívum

**Szécsi
Magda:**

Okosnak lenni jó!

– 11 –

Az elsők...

Az első hőpalackot Sir James Dewar készítette 1892-ben, amihez csak alacsony hőfokon tárolható folyékony gáza volt szüksége... A világ első mozgólépcsőjét a londoni Harrods áruházban szerelték föl 1898-ban... Az első önálló magyarországi és erdélyi postát II. Rákóczi Ferenc szervezte

meg... Légitársaságát 1911. február 18-án továbbítottak a világon először levelet... Az első üzemképes radarrendszert Angliában építették ki 1935-ben... A világ első társasutazását Thomas Cook szervezte 1861-ben... Magyarország első községi népiszkoláját Debrecenben nyitották meg 1739-ben... Az első Magyar gyorsíró versenyt Kossuth Lajos szervezte meg 1843-ban... Ő maga diktálta a versenyzőknek a szöveget is... az Ezeregyéjszaka meséit

Vörösmarty Mihály fordította elsőnek magyarra... A sokak által „istentelennek” tekintett Darwinizmus tanainak első hazai terjesztője Rónay János, benekrendi tanár volt... Hazánk első hívatásos tornatanítója Egger Vilmos, a jeles festőművész volt...

Írd meg nekem, hogy hívják azt a cigány származású, ragyogó tehetségű költőt, aki elsőként kapott Kossuth-díjat a roma művészek közül?

F E J T Ö R Ő K

Szervusztok Gyerekek!

Köszöntünk benneteket az őszi végén, a hóhelyes tél elején.

Bevezetőül Szepesi József, cigány származású irodalmár egyik verséből idézzünk, amelyben csodálatos képekkel írja le az őszi szépségeit.

..... s az utcák népe
ingujjban lebzsel, ám az őszi
komor felhői már az égre
kúsznak és a
hűvös, méla
csendben héjaszél köröz.

Az alábbi rejtélyünkben néhány őszi játékot rejtettünk el.

Ha a középső függőleges sort összeolvassátok a meghatározások beírása után megkapjátok a játékok neveit!

földművelő eszköz ➡			
eső után van ➡			
gyomlál ➡			
veri ➡			
lóbiztató ➡			
a földben kikel ➡			

vonatkozó névmás ➡			
páros szám ➡			
mozdulatlan ➡			
kézben tart ➡			
fohász ➡			

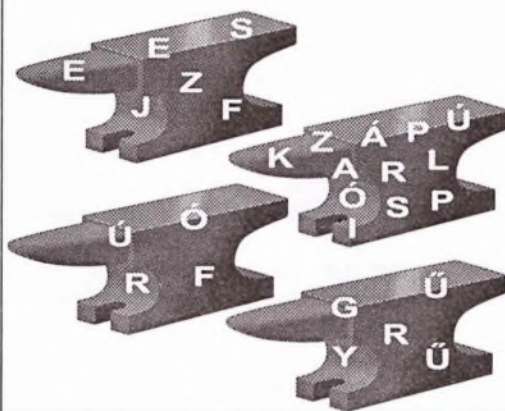
szeszes ital ➡			
mutató szó ➡			
hirtelen eltol ➡			
állami bevétel ➡			
kúszó növény ➡			
Román folyó ➡			
testünket borítja ➡			

Cigány szólások, közmondások

- Az a szerencsés ember, akinek jó a felesége.
- Aki kútban nézi az eget, keveset lát belőle.
- Ha tudnám, hogy elesek, nem kelnék föl a helyemről.

A cigánykovácsok a fémműves cigányok nagy csoportjába tartoznak. A kovács cigányok az oláh cigányok közül kerülnek ki. Cigány anyanyelvűek, az oláh-cigány nyelvet beszélik.

Az üllőkben négy tárgy betűit láthatjátok összekeverve. Ezeket a tárgyakat a cigánykovácsok készítik. Melyek ezek a tárgyak?

Cigány keresztelési szokás

Feladat: A szövegben kihagytunk helyeket a hiányzó szavaknak. Értelemszerűen, helyesen írjátok be, hogy mely szavak hiányozhatnak az alábbi szövegből!

Az új szülöttet a viszi
el a templomba. A pap megkereszteli.
Utána tesznek
a pólyába, azért, hogy
legyen.

Így mondják a keresztszülők:
Elvittünk egy
hoztunk haza

KOS (III. 21.–IV. 20.) – Magabiztos, ezért nagyvonalúan jószágos, barátságos. Békülékeny, tele van segítőkész tettvágygal. Most éppen úgy látja, nincs értelme annak, hogy a nap minden órájában ádáz küzdelmet folytasson ellenfeleivel. Kellemes, szívélyes hangulatok uralkodnak a lelkében. Az élet apróbb kihívásai csak igen kismértékben zavarják bensőséges nyugalmát. Szép karácsonyi ünnepek elé néz, de – bár mindene meg van – a szíve mélyén belátja, hogy kimondhatatlanul hiányzik valaki a teljes boldogsághoz... Uralkodjon kitörni készülő könnyein, nehogy veszekedésbe csapjon át a szép ünnepi este...

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – Izgatottan készülődik a karácsonyra, és összevásárolt már mindent a családnak, ahogy mindig is szokta. Környezete szerint ön kedves és adakozó, amit gyakran túlzásba is visz. Olyan emberekre is áldoz, akik meg sem érdemlik figyelmét. Mostanában gyakran gondol arra, ki kell lépnie biztonságos világából ahhoz, hogy sikeresnek érezze magát! Maradjon csak ott, ahol van. Megérdemli...A siker önben él!

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Ebben a hónapban ha lehet, ne fogjon bele olyan tevékenységbe, amely szerteágazó szellemi fogékonyságot igényel. Főként anyagi ügyekben legyen óvatos. A sokesélyes játszmák most nem kedvezőek önre nézve, bármennyire kecsegtetőnek, csábítóknak tűnnek. Ha viszont van valamilyen régóta dédelgetett rögeszméje, most elindulhat azon a nyomvonalon, melyet ez az egyetlen üdvöztető gondolat kijelöl. Az ünnepek kellemesen telnek el, mint amire számítani lehetett...

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Sokféle hatás éri decemberben, de nem tud mit kezdeni ezekkel az impulzusokkal, nem érzi kristálytisztán, merre kellene mozdulnia. Ne tegyen semmi olyat, ami kizökkentheti a szokásos kerékvágásból. A nyílt kockázatvállalás amúgy sem az ön műfaja, éppen ezért térjen ki az útból... A karácsonyi ünnepek alatt érzelmi túláradás várható, némi csalódottsággal fűszerezve...

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – Nagyon önfejű, de ez most egyáltalán nem válik kárára. Nem kell mindig mindenkivel jót tennie. A barátoknak sincs mindig igazuk! Ha például nőssel vagy fiatalabb férfikkal kerülne vitába, képviselje következetesen álláspontját, még akkor is, ha ez pillanatnyilag népszerűtlen színben tünteti is fel önt! A karácsonyi bevásárlást megint az utolsó percre időzíti, de így is rendben lesznek a dolgok...

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Lehet, hogy életpályáján új irányban kellene tapogatóznia. Mindez persze e pillanatban még egyáltalán nem világos, nem egyértelmű. Ön csak hosszadalmas fontolgatások után változtathat stílusán. Ez nem baj! Ezúttal is a fontolva haladás a legjobb, legsikeresebb élettechnikája... Karácsonykor legalább a családjára ne felejtse el rámosolyogni, mert kollégáira – ha nem vette volna észre – nem szokott. Elképzelhető, hogy önnél a karácsony sem akkor van, mint amikor a világ ünnepli?

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – A hónap elején ne törődjön az esetleges családi kellemetlenségekkel. Hivatása most mindennél fontosabb. Nyugodtan lehet önző, ne hallgassa végig valamely rég nem látott rokon megható panaszait és főként ne vigye be munkahelyére a kicsinyes gondjait. Főnökét nem érdeklik az ön magánügyei! A hónap végére helyreállnak a dolgok, vége a túlórázásoknak és biztonságban kezdődhetnek az ünnepek, amik az ön munkája miatt lesznek bőségesek. Családja önrel örül...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) Munkalehetőségei egyik pillanatról a másikra megszűnhetnek. A helyzet nem olyan súlyos mint amilyennek az első pillanatban látszik. Új és talán jobb lehetőségek kínálkoznak. Csak figyelni kellene – és pedig nem csak magára, hanem elsősorban a környező világra. Most semmi sem károsabb a befeléfordulásnál, az önmérsztő gyűlölködésnél...Az ünnepek alatt rátalál a megoldásra, és szívébe is beköltözik újra a szeretet.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) – Sikeres és szeretetre méltó, ha komolyan veszi azokat az ajándékokat, melyeket most kap – és felismeri azt az ősi közhelyet, mely szerint mindez csak annak természetes, aki kapja az ajándékokat. Viselje tehát méltósággal jó sorsát, és legyen türelmes, elnéző azokkal, akik piszkálják csak azért, mert szerencsés... Erre vágyott... Ezt is kapta... Élvezze az élet napos oldalát, míg teheti! De ne feledkezzen el a szegényekről, adakozzon és ne csak a közelgő karácsony miatt...

BAK (XII. 22.–I. 20.) – Ne keresse a csalódást, legyen józan és alkalmazkodó. A kaland nagyon balesetveszélyes! Szenvedésekkel teli, fájdalmas napok várnak önre, ha letér a szolid köteleességteljesítés útjáról. Ez az út egyáltalán nem jelent gondolati szegényességet, sőt: jól teszi, ha alkati konokságát szellemi téren hasznosítja...Az önben zajló változásoktól ne ijedjen meg, önt szolgálják! A karácsonya olyan lesz, ahogy ön fogadja a történeteket! Ez nem jelent feltétlenül jót vagy rosszat...

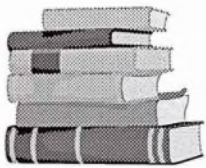

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – A külvilág, a környezet nevelni próbálja önt is. Jó indulatú, barátságos tanácsokkal látják el. Ízlésesen viselkednek kollégái, ön mégis megsértődik valamin. Az utóbbi időben amúgy is érzékenyebb a szokásosnál! Az ünnepek alatt pihenjen sokat, és lélekben bocsásson meg mindenkinek. Romantikus karácsony vár önre, a legszebb mind között...

HALAK (II. 20.–III. 20.) – Egy csöppet ellágyulhat, átadhatja magát érzelmeinek...A középpontba került, körüludvarolják, elismerik! Fenséges érzés ez, még akkor is, ha nincsenek különösebb uralkodói ambíciói. Szép ünnepeket ígérnek a csillagok, már csak önön múlik, hogy így is legyen...

Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Aranka út 3. 5000)

Farkas Kálmán:

*Csisznyikói cserepek 350,-Ft
Elnémult hegedűk 300,-Ft
Roma holt lelkek 300,-Ft*

Szécsi Magda:

Fekete fények 1300,- Ft

Rácz Lajos:

Roma értelmiségiek arcképcsarnoka 500,-Ft

A Pont Kiadó által kiadott, *szintik és romák a náci rendszer idején* című kötete 20%-os kedvezménnyel megrendelhető, egyszerű postai levelezőlapra vagy akár telefonon/faxon közvetlenül a kiadótól. Cím: Pont Kiadó 1300 Budapest, Pf.: 215. Tel./Fax: 06-1/368-8058

PROGRAMOK

2001. december 1-én 19 órától a Nagyecsed Fekete Szemek együttes koncertje – belépődíjas
2001. december 3-án délelőtt 10 órától gyermekszínházi előadás a Mikulás-nap alkalmából. (ingyenes)
2001. december 14-én délelőtt 10 órától Fenyőfa Ünnepségek 200 gyermekotthon-lakó részére.

Fővédnök: Mádl Ferencné – meghívottaknak

Jelenlegi tanfolyamaink:

- 120 órás cigány nyelvtanfolyam - tanfolyamvezető: Choli Daróczi József
- cigánytánc oktatás – táncanár: Szecső Kovács Zoltán – társastánc oktatás – táncanár: Bogdán Péter

Kiállítások:

- Sztajkó József „A cigányság útja” című bábkiállítása
- Cigány festők képei – a Néprajzi Múzeum Roma gyűjteménye – Péli Tamás – országközi grafikák

Rendezvényeinkre mindenkit szeretettel várunk.

Országos Cigány Információs és Művelődési Központ • Budapest, Gyömrői út 103. • Tel/Fax: 265-08-38, 264-94-48.

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok,
Aranka utca 3.

Telefon:

(06) 56/513-592, 513-953, 513-954

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

LD

„LUNGO DROM”

Felhívás

Felhívjuk a Cigány Kisebbségi Önkormányzatok figyelmét, hogy Csemer Géza „Szögény Dankó Pista” című könyve megjelent, 2001 Ft helyett 1000 Ft-ért, jutányos áron megvásárolható, illetve megrendelhető az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ címén, illetve telefonszámán.

Országos Cigány Információs és Művelődési Központ
1103 Budapest, Gyömrői út 103.

Tel./Fax: 265-08-38

Felhívás

Kisújszállási varrónők csoportja,
minőségi bedolgozói munkát vállal.

Érdeklődni: Horváth Jánosné,
a 06-20/456 9318-as telefonszámon lehet.

Roma Koktél Show!

Az országban egyedülálló táncos, zenés, szórakoztató,
mulató műsor.

A show műsor egy órás és az alábbiakat foglalja magában:
• Állandó zenekarral kísért műsor • Állandó táncosokkal • Váltó énekesekkel • Sajátos koreográfiával • Sztárvendéggel (ha a megrendelő hozzájárul anyagi támogatással) • Könnyűzenei, mulató, hangulatos, látványos zenés táncos műsor.

A műsor megrendelhető: Babai Jánosnál a show műsor
producerénél és eszmei szerzőjénél.
Ár megegyezés szerint. • Hanganyagot igény szerint küldünk.
A műsorban fellépők létszáma kb. 20-30 fő, 99% roma.

Várom szíves megrendelését!

Telefon: 06-20/3/370-896 Fax: 06-88/454-010
Cím: 8182 Peremarton gyártelep Pf.: 10

KERESSE, OLVASSA

OPEL IVANITS & BÁRKÁNY

Márkakereskedés és márkaszerviz

Most Astra Classic már 1 999 900 Ft-tól!

- új és használtgépjármű-értékesítés • teljes körű szerviz szolgáltatás, karosszéria javítás • eredetvizsgálat
- Látogasson el kereskedésünkbe, és érdeklődjön aktuális ajánlatainkról!

1173 Budapest, Pesti út 237.

Tel.: 257-6064, 257-4658, 257-9514, Fax: 257-6064, opel.ivanits-barkany@matavnet.hu, www.opel.hu

Nyitva tartás:

Szerviz: H-P: 7.00-18.00 Sz: 8.00-16.00

Szalón: H-P: 8.00-18.00 Sz: 8.00-16.00 V: 10.00-14.00